

**Ārlietu ministra ikgadējais ziņojums par paveikto un
iecerēto darbību valsts ārpolitikā un Eiropas Savienības
jautājumos**

Rīga, 2016. gads

SATURS

Ievads	2
Transatlantiskās drošības un sadarbības telpa	3
NATO	3
ASV un Kanāda	4
Eiropas un globālā drošība	5
Vienota, sociālekonomiski attīstīta un globāli konkurētspējīga Eiropa 10	
ES vienotība un solidaritāte	11
Sociālekonomiski attīstīta un globāli konkurētspējīga ES	11
Sadarbības Baltijas jūras reģionā.....	13
ES paplašināšanās.....	13
Latvijas intereses un ieguldījums ES globālās lomas nostiprināšanā ... 13	
Austrumu kaimiņi	14
Dienvidu kaimiņi un Tuvie Austrumi.....	15
ES un Krievijas attiecības	16
ES un Centrālāzijas attiecības.....	17
Āzija.....	18
ES vērtību veicināšana un atbalsts ilgtspējīgas attīstības īstenošanai	18
Latvijas vieta globālajā ekonomikā	20
Institucionālā integrācija Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācijā (OECD).....	20
Enerģētiskā drošība.....	20
Transatlantiskās tirdzniecības un investīciju partnerība (TTIP).....	21
Latvijas ārējās tirdzniecības stiprināšana un diversifikācija.....	22
Sadarbība ar diasporu, konsulārie pakalpojumi un Latvijas simtgade 23	
Nobeigums	25

Ievads

2015. gadā pasaule un Eiropa turpināja saskarties ar vairākiem nopietniem izaicinājumiem: starptautiskās kārtības un tiesību apšaubīšanas mēģinājumi, terorisms un nekontrolētās migrācijas plūsmas. Šie izaicinājumi ir radījuši eksistenciālus draudus mūsu vērtību sistēmai un prasa ātru, vienotu un efektīvu rīcību. Krievijas agresija Ukrainā turpināja 2015. gadā apdraudēt mieru un stabilitāti Eiropā. Neskatoties uz trauslo pamieru Ukrainas austrumos, netika panākts būtisks progress krīzes atrisināšanā.

2015. gadā ar nerimstošu spēku turpinājās konflikts Sīrijā, tajā iesaistoties Krievijai. Krievijas vienpusēji uzsāktās un ar starptautisko sabiedrību nekoordinētās militārās aktivitātes Sīrijā radīja papildu spriedzi konflikta dinamikā. Par spīti miera izlīguma meklējumiem Sīrijā, kopumā Tuvo Austrumu reģionā un Ziemeļāfrikā militārie konflikti un valstu destabilizācija veido augsni teroristisko grupējumu nostiprināšanai. Teroristu organizācijas ISIL/Da'esh veiktā globālā kaujinieku vervēšana, naida un vardarbības propagandas kampaņa pastiprināja pārnacionālos terorisma draudus un pastiprināja apdraudējumu Eiropas Savienības valstīm. Francijā un Dānijā notikušie terora akti izcēla ārpus Eiropas notiekošo konfliktu tiešo ietekmi uz Eiropas sabiedrību stabilitāti un iedzīvotāju drošību.

Vienlaikus aizvadītajā gadā tika veikts ilgtermiņa ieguldījums, lai novērstu konfliktu un nestabilitātes cēloņus. Tika panākta vienošanās par ANO jauno Ilgtspējīgas attīstības dienaskārtību 2030. gadam, kas ir bezprecedenta satvars, lai panāktu vispasaules rīcību ilgtspējīgai attīstībai. Parīzē notikusajā ANO klimata pārmaiņu konferencē sasniegtā globālā vienošanās sekmēs klimata pārmaiņu novēršanu un noturības pret klimata pārmaiņām nodrošināšanu. Tā ir līdz šim pasaulē visambiciozākā starptautiskā vienošanās vides jomā. Ilgtspējīga attīstība ir nepieciešama, lai mazinātu nabadzību, vardarbību, nelikumību, kas ir būtiski, lai cīnītos ar sekām.

2015. gadā ar aktīvu Eiropas Savienības diplomātijas iesaisti tika panākta vienošanās ar Irānu, kas paver ceļu tās kodolprogrammas miermīlīgai attīstībai un rada izdevību pozitīvi mainīt dinamiku visā Tuvo Austrumu reģionā.

Pasaulē turpinās regress demokrātijas un cilvēktiesību jomā, likuma ierobežojumi un vardarbība pret žurnālistiem samazina mediju brīvību. Interneta brīvību arvien vairāk ierobežoja cenzūra, pieaugošā novērošana un privātuma ierobežošana. Šāda negatīva tendence pastāv arī ES kaimiņreģionā, kas ilgtermiņā negatīvi ietekmēs arī ES.

Pagājušais gads pārbaudīja Eiropas Savienības vienotību un rīcībspēju. Grieķijas ekonomiskās krīzes pārvarēšana pierādīja ES spēju rast solidārus risinājumus. Par jaunu ilgtermiņa izaicinājumu Eiropai ir kļuvušas nekontrolētas migrācijas plūsmas no vairākiem krīžu skartajiem reģioniem.

Globālo izaicinājumu kontekstā priekšplānā izvirzījās nepieciešamība reaģēt uz hibrīdajiem apdraudējumiem Latvijas kaimiņu reģionos. Tikmēr Krievijas ieviestais lauksaimniecības produktu, izejvielu un pārtikas preču embargo lika Latvijas tautsaimniecībai pielāgoties jaunajiem apstākļiem, meklējot plašākus noieta tirgus.

Šādos sarežģītos apstākļos 2015. gadā Latvija veiksmīgi novadīja savu pirmo prezidentūru ES Padomē, kas ne tikai sekmēja Kopienas tālāku ekonomisko izaugsmi, banku sadarbību, vienotas enerģētiskās savienības un digitālas savienības izveidi, ciešākas attiecības ar Austrumu kaimiņu un Centrālāzijas reģioniem, bet arī popularizēja Latvijas tēlu pasaulē. Drošības jomā tika uzsākts darbs pie NATO Velsas samita lēmumu ieviešanas, konkrēti, kolektīvās aizsardzības stiprināšanas. Panākts progress sabiedroto militārās klātbūtnes Latvijā nostiprināšanai ilgtermiņa perspektīvā. Notika intensīvs sarunu process par Latvijas pievienošanos Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācijai (OECD), kas tuvina Latviju pilntiesīgai dalībai šajā svarīgajā globālās ekonomikas sadarbības institūcijā.

Iepriekšminētās tendences un notikumi nosaka, ka arī **2016. gadā Latvijas ārpolitikas galvenais mērķis būs gādāt par valsts drošību un valsts ekonomiskajām interesēm**. Tāpēc Latvijas ārpolitika 2016. gadā koncentrēsies uz sekojošu uzdevumu īstenošanu: 1) stiprināt ārējo drošību, panākot ilgtermiņa NATO klātbūtni mūsu reģionā, un veicināt ES un NATO efektīvu cīņu pret terorismu; 2) stiprināt ES vienotību un efektivitāti; 3) veicināt stabilitāti ES kaimiņu reģionā; 4) sekmēt ārējās ekonomiskās attiecības un jaunu tirgu apgūšanu; 5) pabeigt iestāšanās procesu OECD.

Transatlantiskās drošības un sadarbības telpa

Jau kopš Latvijas neatkarības atjaunošanas transatlantiskās drošības un sadarbības telpas stiprināšana ir tieši saistīta ar Latvijas valstiskumu un drošību. Šī telpa ir būvēta uz starptautisko tiesību un normu, likuma varas un demokrātijas ievērošanas principiem, kas ir jebkuras valsts, arī Latvijas, attīstības un drošības pamatu pamats. Jo lielāka ASV iesaiste Eiropā un spēcīgāka transatlantiskās telpas struktūras, jo drošāka Latvija. Tāpēc viens no Latvijas ārpolitikas pamatu uzdevumiem arī turpmāk būs transatlantiskās drošības un sadarbības telpas nostiprināšana.

NATO

Latvijas interesēs ir stiprināt NATO kolektīvo aizsardzību un t.s. atturēšanu, kas galvenokārt sastāv no NATO reaģēšanas spējām un militārās klātbūtnes, tostarp Latvijā, kā arī veidot ciešākas NATO attiecības ar partnervalstīm, tai skaitā Zviedriju, Somiju, Gruziju un Ukrainu.

NATO centrālā loma Eiroatlantiskajā drošības telpā ir pieaugusi kopš Krievijas agresijas Ukrainā, lielākas militārās aktivitātes pie Latvijas robežām un pasaulē kopumā. Jārēķinās, ka Krievija arvien vairāk gatava lietot militāru spēku savu interešu aizstāvēšanai, piemēram, mainot neatkarīgu valstu robežas ar spēku kā Krimas pretlikumīgās aneksijas gadījumā.

Nemot vērā drošības vides pasliktināšanos pie NATO robežām, NATO Velsas samitā 2014. gada septembrī uzsāka adaptāciju (pielāgošanos) jaunajai drošības videi, kuras viena no svarīgākajām sastāvdaļām ir **kolektīvā aizsardzība**, kas balstās efektīvā un uzticamā atturēšanas politikā. Tikai efektīva un pārliecinoša atturēšanas politika varēs novērst potenciāla apdraudējuma īstenošanos. Militārā klātbūtne ir jebkuras veiksmīgas atturēšanas politikas neaizvietoājama sastāvdaļa. Papildinot nacionālo aizsardzību, kolektīvā aizsardzība paredz, ka Latvijai nekad vairs nebūs jānovērš apdraudējums vienai pašai. Latvijas sabiedrotie turpina ar vārdiem un

darbiem apliecināt gatavību palīdzēt rūpēties par Latvijas drošību. Latvija, lemjot par aizsardzības finansējumu 1,4% apmērā no IKP un apņēmoties sasniegt 2% no IKP līdz 2018. gadam, ne tikai rūpējas par savām aizsardzības spējām, bet arī stiprina uzticama sabiedrotā statusu.

2015. gada laikā Latvijai izdevies uzsākt kolektīvās aizsardzības stiprināšanu gan politiski, gan praktiski – gan attiecībā uz NATO reaģēšanas spējām, gan **militāro klātbūtni Latvijā**. NATO reaģēšanas spēki ir palielināti līdz 40 000 karavīriem. Īpaši ātrās reaģēšanas spēki (VJTF) ir 5 000 karavīru skaitā un ir gatavi reaģēt 24-48 stundu laikā. Baltijas gaisa telpas novērošanu 2015. gadā nodrošinājuši 8 iznīcinātāji, izveidots NATO štāba elements Latvijā, lai mācību vai krīžu gadījumos sniegtu atbalstu sabiedroto spēku izvēršanai. Lai piedalītos militārās mācībās kopā ar Latvijas un citu sabiedroto valstu bruņoto spēku karavīriem, Latvijā rotācijas kārtībā turpina uzturēties ASV, Vācijas un Apvienotās Karalistes bruņoto spēku karavīri un militārā tehnika. Svarīgākais Latvijas ārpolitikas uzdevums drošības jomā 2016. gadā būs NATO Varšavas samitā panākt NATO militārās klātbūtnes stiprināšanu Latvijā ilgtermiņā, nodrošinot visu dalībvalstu aizsardzību pret jebkādiem draudu veidiem.

Latvija nemainīgi atbalsta t.s. NATO **atvērto durvju politiku**, kura palīdzēja Latvijai iestāties NATO 2004. gadā un palielina mieru un drošību Eiropā šodien. **Melnkalnes** uzaicināšana iestāties NATO apliecina ne tikai NATO neaizstājamo lomu Eiropas drošībā, bet arī atvērto durvju politikas turpināšanu un nozīmi mūsdienās. Vienlaikus Latvija turpinās veicināt **Gruzijas** Eiroatlantiskās integrācijas procesu, sniedzot gan politisku, gan praktisku atbalstu. Piemēram, 2015. gada laikā Latvijas eksperti snieguši atbalstu Gruzijai militāro mācību plānošanas, iepirkumu un jūras drošības jomās.

NATO sadarbības uzlabošana ar Zviedriju un Somiju ne tikai veicina NATO un šo partnervalstu drošību, bet arī uzlabo drošības klimatu Baltijas jūras reģionā. Intensīvākas sadarbības pamats ir kopīga izpratne par pieaugošo draudu iemesliem un to pārvarēšanas ceļiem. Latvija turpinās atbalstīt gan aktīvāku NATO politisko dialogu, gan ciešāku praktisko sadarbību ar Zviedriju un Somiju kopīgu militāro un krīžu vadības mācību jomā.

ASV un Kanāda

ASV ir Latvijas galvenais stratēģiskais partneris un uzticams sabiedrotais. Bez ciešas sadarbības ar ASV nav iedomājama Latvijas nacionālās un reģionālās drošības stiprināšana. Pašreizējos sarežģītajos ģeopolitiskajos apstākļos Latvijai ir svarīga ASV un Kanādas izrādītā gatavība vēl ciešākai sadarbībai.

Krievijas agresijas Ukrainā iespaidā ASV turpina koncentrēt uzmanību uz Baltijas valstu drošības nemainīgu garantēšanu. Tāpēc Latvija turpinās stiprināt transatlantiskās saites un uzturēt intensīvu visaptverošu politisko dialogu ar ASV, stiprināt **stratēģisko partnerību**, tostarp drošības politikas, brīvās tirdzniecības, ekonomiskās sadarbības, Eiropas enerģētiskās drošības, kibernetikas, stratēģiskās komunikācijas, izglītības, mediju un vārda brīvības jomā.

2015. gadā ASV apmeklējušas Latvijas valsts augstākās amatpersonas, kā arī nozaru ministrijas ir uzturējušas aktīvu **dialogu** ar ASV kolēģiem. Intensīvs politiskais dialogs ir noticis parlamentārās sadarbības ietvarā starp Saeimas deputātiem un ASV kongresmeņiem un senatoriem. ASV Kongresa atbalsts Latvijas drošības interesēm ir būtisks un 2016. gadā darbs ar Kongresu tiks turpināts. Latviju

apmeklēja vairākas Kongresa delegācijas, ASV Valsts departamenta, Aizsardzības departamenta, bruņoto spēku, Iekšlietu departamenta, Tieslietu departamenta, Valsts kases un citu valsts institūciju augsta ranga amatpersonas, kā arī eksperti. Turpinājās arī sadarbība ar ASV **izglītības** jomā. Pateicoties Fulbraita stipendiju programmas un Baltijas - Amerikas brīvības fonda stipendijām, studijas, zinātnisko pētniecību un praksi ASV varēja veikt daudzi Latvijas studenti, mācībbspēki un pētnieki.

2015. gadā ir attīstījies un aktivizējies Latvijas un **Kanādas** politiskais dialogs. Latvijas un Kanādas sadarbība drošības jomā ir kļuvusi ciešāka un aktīvāka. Kanādas valdība ir sniegusi finansiālu atbalstu **NATO Stratēģiskās komunikācijas izcilības centram** Rīgā. Kanādas bruņotie spēki ir piedalījušies militārajās mācībās Latvijā “Ziema”, “*Saber Strike 2015*” un “*Silver Arrow*”. Latvija ir turpinājusi atbalstīt ES un Kanādas Visaptverošo ekonomiskās un tirdzniecības līgumu (CETA) un Stratēģiskās partnerības līgumu (SPA) provizorisko piemērošanu un ātru ratifikāciju. Abi līgumi ir svarīgi papildu instrumenti Latvijas un Kanādas divpusējo attiecību stiprināšanai.

2016. gadā Latvija turpinās uzturēt intensīvu politisko dialogu ar ASV un Kanādu, tostarp, plānojot valsts amatpersonu vizītes un fokusējoties uz politisko, drošības un ekonomisko dimensiju. Latvija cieši sadarbosies ar ASV un Kanādu, ieviešot Velsas samitā pieņemtos lēmumus un apņemšanās, kā arī saskaņos nostājas, gatavojoties NATO Varšavas samitam. Latvija veicinās ASV un Kanādas ekspertu dalību NATO Stratēģiskās komunikācijas izcilības centrā.

Eiropas un globālā drošība

Latvija prezidentūra ES Padomē laikā aktīvi iestājās par Eiropas Drošības stratēģijas (2003) pārskatīšanu un jaunas ES stratēģijas izstrādi, kas stiprinātu ES lomu kaimiņvalstīs un pasaulē kopumā. Tādējādi 2015. gada jūnija Eiropadome pieņēma lēmumu par jaunas **ES Globālās stratēģijas ārpolitikā un drošības politikā** sagatavošanu līdz 2016. gada jūnijam. Latvijai svarīgi, lai stratēģija nostiprina transatlantisko saiti un ASV lomu Eiropā, uzlabojot NATO un ES sadarbību, sniedzot atbildi drošības riskiem, tostarp hibrīdajam apdraudējumam. ES Globālajai stratēģijai ne tikai jāveicina Eiropas vērtību un interešu aizstāvēšana visu dalībvalstu un ES institūciju saskaņotas rīcības rezultātā, tostarp garantējot ilgtspējīgu mieru un drošību Eiropā, bet arī jāpalīdz ES kaimiņu reģionam rūpēties par savu drošību un attīstību.

Terorisms

Starptautiskā terorisma radītie riski ir aktuāli ne tikai attālos pasaules reģionos, bet arī Eiropā. Par šo risku pastāvīgo klātbūtni 2015. gadā atgādināja barbariskie terorakti Parīzē un Kopenhāgenā. Latvijas nacionālās drošības intereses prasa iesaisti vienotā terorisma apkarošanas politikā kopā ar Latvijas sabiedrotajiem.

Reaģējot uz traģiskajiem notikumiem, Eiropadomē tika pieņemti lēmumi par ES kopīgo rīcību pret terorismu, kas ir nozīmīgs Latvijas prezidentūras ES Padomē sasniegums: tika apstiprinātas ES iekšējās un ārējās rīcības prioritātes terorisma apkarošanai; uzlabota ES institūciju un dalībvalstu sadarbība un informācijas apmaiņa; intensificēta sadarbība pretterorisma jomā ar citām starptautiskajām organizācijām, īpaši ar ANO un Globālo pretterorisma forumu (GCTF). Atsaucoties uz Eiropadomes lēmumiem, Latvijas prezidentūras laikā īpaša uzmanība tika veltīta steidzami ieviešamajiem ES iekšējās rīcības pasākumiem: Šengenas ietvara stiprināšana, ES vienības ziņošanai par interneta saturu izveidošanu, nelikumīgas

šaujamočū aprites jautājuma risināšana, kā arī labākas informācijas apmaiņas starp dalībvalstīm nodrošināšana. Savukārt, lai atbalstītu ES ārējās rīcības prioritātes un veicinātu ES sadarbību ar Centrālāzijas valstīm terorisma apkarošanas jomā, Latvija organizēja ES-Centrālāzijas pretterorisma semināru. Atkārtotie teroristiskie uzbrukumi Parīzē un terorisma draudu pastiprināšanās Briselē un citās Eiropas galvaspilsētās novembrī mobilizēja ES dalībvalstis vēl vairāk pastiprināt sadarbību pretterorisma jomā. Latvija kopā ar citām dalībvalstīm aktīvi iestājās par Pasažieru datu reģistra izveides tiesību aktu apstiprināšanu Eiropas Parlamentā līdz 2015. gada beigām, ES ārējo robežu pastiprinātas kontroles īstenošanu un drošības dienestu ciešāku sadarbību. Lai veiksmīgi apkarotu terorismu, jāpievērš uzmanība arī ārējo attiecību aspektiem. Tāpēc Latvija turpinās atbalstīt politisko dialogu pretterorisma jautājumos ar Ziemeļāfrikas un Tuvo Austrumu valstīm un sadarbības plānu izstrādāšanu, lai stiprinātu šo valstu terorisma apkarošanas spējas. Tāpat Latvija iestāsies par ES ciešāku sadarbību terorisma apkarošanā ar Centrālāzijas valstīm, turpinot Latvijas prezidentūras ES padomē uzsāktās iniciatīvas.

Pateicoties Latvijas ekspertu ieguldījumam, prezidentūras laikā izdevās panākt vienošanos par Eiropas Padomes Terorisma novēršanas konvencijas **Rīgas papildprotokola pieņemšanu**, nosakot vienotu pieeju ārvalstu kaujinieku fenomena novēršanā. Vienlaikus arī Saeima ir veikusi grozījumus likumos, lai nepieļautu Latvijas iedzīvotāju nelegālu iesaistīšanos ārvalstu konfliktos. Latvija aktīvi aicinās Eiropas Padomes dalībvalstis parakstīt un ratificēt Rīgas papildprotokolu, tādējādi stiprinot ANO rezolūcijas Nr. 2178 (cīņai pret ārvalstu kaujiniekiem) ieviešanu.

Viens no pasaules mēroga mehānismiem cīņai pret terorismu ir **globālā koalīcija cīņai pret ISIL/Da'esh**. Latvija ir pievienojusies šai koalīcijai un ir pārstāvēta 4 no 5 darba grupām, kas izveidotas, lai koordinētu vairāk nekā 60 dalībvalstu rīcību. Latvija kopā ar koalīcijas dalībvalstīm strādā, lai atspēkotu teroristu propagandu, novērstu terorisma finansēšanu, izveidotu un attīstītu sadarbības formātus ārvalstu kaujinieku vervēšanas un pārvietošanās atklāšanai. Militārās sadarbības darba grupā Latviju pārstāv viens virsnieks, bet tiek izskatīta iespēja palielināt Latvijas ieguldījumu, piedaloties Irākas karavīru apmācībā.

Robežu drošība

Pieaugot migrācijas plūsmām no krīžu skartajiem reģioniem Ziemeļāfrikā un Tuvajos Austrumos, pastiprinoties hibrīdajiem draudiem, ievērojami ir palielinājušies drošības riski, tostarp pieaudzis spiediens uz Latvijas austrumu robežu, kas vienlaikus ir arī ES un NATO ārējā robeža. Papildus austrumu robežas stiprināšanas pasākumiem nacionālajā līmenī, Ārlietu ministrija ir veicinājusi sadarbību ar starptautiskajiem partneriem, piemēram, robežu drošības jautājums ir ticis aktualizēts dialogā gan ar Eiropas Komisiju un citām ES institūcijām, gan ar atsevišķiem sabiedrotajiem. Latvija izskata sadarbības iespējas ar ASV.

Latvija sniedz ieguldījumu ES un NATO ārējās robežas stiprināšanā, atbalstot starptautiskās iniciatīvas. Latvija aktīvi piedalās Frontex (Eiropas Aģentūra operatīvai sadarbības vadībai pie ES dalībvalstu ārējām robežām) operācijās, kā arī ir iesaistīta ES robežu pārvaldības projektā BOMCA 9, kas sniedz atbalstu robežu drošības un pārvaldības jomā ES partnervalstīm Centrālāzijas reģionā. Lai sasniegtu izvirzītos mērķus un efektīvi īstenotu prioritātes, būtiski ir stiprināt starpinstitūciju sadarbību un informācijas apmaiņu, tāpēc Ārlietu ministrija turpinās atbalstīt pēc iespējas aktīvāku koordināciju starp iesaistītajām institūcijām. Viens no būtiskiem Ārlietu ministrijas

uzdevumiem būs sabiedroto valstu un ES institūciju atbalsta piesaistīšana un koordinēšana "Latvijas Republikas valsts robežas integrētās pārvaldības koncepcijā 2013.-2018.gadam", kā arī plānotajā "Valsts austrumu robežas kontroles un aizsardzības koncepcijā" izvirzīto prioritāšu praktiskai ieviešanai.

Hibrīdie apdraudējumi

2014. gadā Krievijas īstenotā Krimas pretlikumīgā aneksija un plašu Austrumukrainas teritoriju kontroles pārņemšana, izvairoties no tiešas un atklātas bruņotas divpusējas konfrontācijas un atbildības, demonstrēja starptautiskajai sabiedrībai **hibrīdās karadarbības potenciālu**. Lai arī hibrīdā un asimetriskā karadarbība vai atsevišķi tās elementi nav 21. gadsimta inovācija, pirmo reizi viena no pasaules kodollielvarām to koordinēti īstenoja pret kaimiņvalsti, apvienojot plašu militāro un nemilitāro instrumentāriju gan tiešā, gan netiešā veidā, tostarp kombinējot asimetriskas taktikas ar modernu tehnoloģiju lietojumu gan kibertelpā, gan informatīvajā telpā, bet nesasniedzot divpusēja militāra konflikta sliekšni un kavējot cietušās valsts un starptautiskās sabiedrības reakciju.

Lai **mazinātu un novērstu hibrīdkara riskus**, Latvija turpināja iestāties par NATO Velsas samita lēmumu pilnīgu ieviešanu, kā arī jaunu politikas iniciatīvu izstrādi, kas ļautu aliansei pielāgoties 21. gadsimta jaunajiem drošības izaicinājumiem. Pateicoties arī Latvijas aktīvajai iesaistei, tika izstrādāta un decembra sākumā ārlietu ministru līmenī apstiprināta **Stratēģija NATO lomai hibrīdajā karadarbībā**. Tā attiecina kolektīvās aizsardzības garantijas, tostarp potenciālu sabiedroto militāru atbildi, jebkurai dalībvalstij pēc tās lūguma jebkurā hibrīdkara fāzē. Stratēģija paredz stiprināt un pielāgot alianses gatavības, atturēšanas un aizsardzības spējas hibrīdkara apstākļiem, kā arī veicināt ciešāku sadarbību ar Eiropas Savienību. Tāpat Latvija rosināja ES institūcijas un dalībvalstis izstrādāt vienotus risinājumus ES un partneru noturības stiprināšanai pret hibrīddraudiem, īpašu uzmanību pievēršot stratēģiskajai komunikācijai un propagandas atspēkošanai, kiberaizsardzībai un robežu drošības veicināšanai.

2016. gadā Latvija strādās pie augstākminētās NATO stratēģijas ieviešanas plāna sagatavošanas un īstenošanas, tostarp sadarbības un koordinācijas stiprināšanas ar ES, gatavojoties NATO Varšavas samitam. Tāpat Latvija rūpēsies par ES hibrīddraudu ietvardokumenta rekomendāciju ieviešanu, kā arī iestāsies par ciešāku ES-NATO sadarbību cīņā pret hibrīddraudiem, tostarp pirmās ES Globālās stratēģijas ārpolitikas un drošības politikas jomā sagatavošanas kontekstā. Latvija iestāsies par Eiroatlantiskās telpas valstu, arī Latvijas, sabiedrību lielākas izpratnes veicināšanu par hibrīdiem apdraudējumiem.

Kiberdrošība

Kiberuzbrukumi ir arvien biežāki, sarežģītāki un ar lielāku potenciālo kaitējumu. Tāpēc kiberdrošība un aizsardzība ieņem centrālo lomu Latvijas, ES un NATO noturības veicināšanā hibrīdās karadarbības apstākļos.

Latvijas intereses kiberdrošības jomā ir definētas Kiberdrošības stratēģijā 2014.-2018. gadam. Saskaņā ar to kiberdrošības politikas mērķis ir droša un uzticama kibertelpa, kurā ir garantēta valstij un sabiedrībai būtisku pakalpojumu droša, uzticama un nepārtraukta saņemšana. Tā īstenošanai tiek noteikti pieci rīcības virzieni - kiberdrošības pārvaldība un resursi, tiesiskums kibertelpā un kibernoziēdzības mazināšana, sabiedrības izpratne, izglītība un pētniecība, kā arī gatavība un rīcībspēja krīzes situācijās, un starptautiskā sadarbība.

Prezidentūras ES Padomē laikā, pateicoties Latvijas aktīvai ārpolitiskajai darbībai, tika veicināta vienota izpratne dalībvalstu un ES institūciju starpā kiberdrošības jomā, tostarp februārī tika pieņemti Padomes secinājumi par kiberdiplomātiju. Tāpat tika strādāts pie ES Kiberdrošības stratēģijas īstenošanas un Rīcības plāna tās īstenošanai izstrādes, kā arī panākts progress sarunās starp ES institūcijām pirmās tīklu informācijas drošības direktīvas izstrādē. Latvija ierosināja ES līmenī strādāt pie kiberincidentu atbildīgas atklāšanas, kā arī pievienojās 2015. gadā Hāgā nodibinātajam Globālajam kiberekspertīzes forumam. Latvija izmantoja līdzšinējo sadarbību starp Baltijas valstīm, Ziemeļvalstīm, ASV, kā arī Poliju un Apvienoto Karalisti, lai veicinātu sadarbību kiberdrošības jomā.

2016. gadā kiberdrošība būs viena no Latvijas prioritātēm, koordinējot Baltijas valstu un Ziemeļvalstu (NB8) sadarbības programmu. Latvija strādās, lai veicinātu kolektīvās aizsardzības risinājumus kibertelpā, gatavojoties Varšavas samitam. Tāpat Latvija turpinās attīstīt nacionālās kiberaizsardzības un kiberdrošības kapacitātes un ekspertīzi, kā arī strādās pie ES Kiberdrošības stratēģijas ieviešanas un šī jautājuma aktualizēšanas, izstrādājot ES Globālo stratēģiju.

Stratēģiskā komunikācija

Krievijas agresija Ukrainā parādīja izaicinājumus, kuriem starptautiskā sabiedrība nebija gatava. Tas bija informatīvais karš, kas norisinājās paralēli Krievijas militārajai operācijai Krimā un turpinās Ukrainas austrumos. Mediju brīvības aizsegā Eiropas informācijas telpu cenšas piepildīt Krievijas valdības kontrolēti propagandas rupori, bet internetā strādā “troļļu fermas”. Kamēr Krievija nevalstisko organizāciju darbībai liek dažādus šķēršļus, tā tomēr aktīvi izmanto nevalstiskajām organizācijām domātās starptautiskās platformas, lai valdības finansētu “NVO” pārstāvji atkārtotu oficiālo retoriku. Gan medijos, gan starptautiskajās organizācijās tiek nomelnotas rietumvalstis, apšaubītas suverēnu valstu tiesības izvēlēties savu demokrātiskas attīstības ceļu, un pašas demokrātiskās vērtības nereti tiek pielīdzinātas visatļautībai, kas novedot pie Rietumu pagrimuma.

Terora akti ir satricinājuši virkni valstu pasaulē. Tomēr teroristu organizācijas izvērš arī agresīvas naida un vardarbības propagandas kampaņas. Šīs kampaņas ir pastāvīgs drošības izaicinājums, un tās nevar apkarot ar militāriem līdzekļiem. Sevišķi plaša mēroga ideoloģisko komunikāciju īsteno teroristu organizācija ISIL/Da'esh. Tās kampaņu mērķis ir piesaistīt atbalstītājus un vervēt ārvalstu kaujiniekus, bet no otras puses - iebiedēt pretiniekus un citādi domājošos.

Cīņa par cilvēku prātiem notiek visur - no avīzēm mediju telpā līdz internetam, un tā sasniedz visplašākās cilvēku masas. Sabiedrību demokrātiskā iekārtā nevar pilnībā izolēt no informācijas, kas plūst pa dažādiem kanāliem nepārtrauktā režīmā un lielos apjomos.

Latvija uz šiem izaicinājumiem reaģē, cieši sadarbojoties ar partneriem reģionā, proti, ES, NATO un citās valstīs. Pirmkārt, tiek atspēkota dezinformācija, atmaskoti meli, un atbildīgās institūcijas uzmanīgi seko Latvijā raidīto mediju saturam, lai, reaģējot sekotu stingra reakcija uz naida runu, aicināšanu uz vardarbību un citiem likumpārkāpumiem. Otrkārt, Latvija turpina celt sabiedrības kritiskās domāšanas spējas, stiprinot neatkarīgos medijus un žurnālistu profesionalitāti. Izpratni par situāciju krievu valodas mediju telpā palīdzēja vairojot Latvijas atbalstītais Eiropas demokrātijas fonda pētījums *“Bringing Plurality and Balance to the Russian Language Media Space”*, kas saturēja arī vairākas rekomendācijas. Viena no tām

sasauca ar žurnālistu un mediju profesionāļu novembrī nodibināto **Baltijas Mediju izcilības centru**, kam būs svarīga loma žurnālistikas kvalitātes celšanā Baltijas un Austrumu partnerības valstīs. 2016. gadā Ārlietu ministrija atbalstīs Centra aktivitātes, kuru mērķis ir paaugstināt Austrumu partnerības valstu mediju kvalitāti.

ES ietvaros 2015. gadā Latvija sekmēja Stratēģiskās komunikācijas rīcības plāna apstiprināšanu, lai atbilstoši ES Padomes 20. marta secinājumiem pretotos Krievijas dezinformācijas kampaņām. Gada otrajā pusē tika izveidota īpaša ES stratēģiskās komunikācijas vienība, kurā Latvija sekondēja savu ekspertu komunikācijas jautājumos. Vienība izplata iknedēļas pārskatus par Krievijas un tās ietekmes instrumentu dezinformācijas aktivitātēm. Tā sadarbojas ar vairāk nekā 450 ekspertiem un žurnālistiem, NVO un domnīcām. 2016. gadā Latvija turpinās iesaistīties ES **audiovizuālo mediju pakalpojumu direktīvas** pārskatā. Direktīvas mērķis ir veicināt tehnoloģiju attīstību, padarīt iespējamu arvien jaunu audiovizuālu mediju rašanos, saglabāt kultūras daudzveidību, aizsargāt bērnus un patērētājus, nodrošināt mediju daudzveidību, novērst mudināšanu uz naidu rases vai reliģijas dēļ, nodrošināt nacionālo mediju regulējošo iestāžu neatkarību.

Latvijas ieguldījums NATO stratēģiskās komunikācijas spējās ir Rīgā bāzētais **NATO Stratēģiskās komunikācijas izcilības centrs**, ko ir dibinājušas Latvija, Lietuva, Igaunija, Polija, Itālija, Vācija un Apvienotā Karaliste. Arī Nīderlande, ASV un Somija ir nosūtījušas savu personālu uz centru. Centra īstenotie pētījumi attiecībā uz Krievijas propagandu un ISIL/Da'esh informācijas kampaņu, kā arī apmācība dažādu valstu amatpersonām, demonstrē sabiedroto solidaritāti un NATO gatavību atbildēt uz mainīgajiem drošības izaicinājumiem, lai mūsu reģions kopumā turpinātu baudīt mieru un drošību.

2016. gadā Latvija turpinās stiprināt ES un NATO spējas stratēģiskajā komunikācijā un veicinās ciešāku abu organizāciju sadarbību gan politiskā, gan praktiskā līmenī.

Dalība starptautiskajās organizācijās, misijās un operācijās

Starptautisko organizāciju ietvaros Latvija ir turpinājusi sniegt ieguldījumu Eiropas un pasaules drošības stiprināšanā, uzsverot starptautisko tiesību principu un saistību ievērošanu. Arī turpmāk vērsīsim uzmanību uz starptautisko saistību izpildes nozīmi efektīvas starptautiskās kārtības uzturēšanai. Latvija aizstāvēs demokrātisku un tiesisku valsts principu ievērošanu un rosinās šī jautājuma uzturēšanu starptautisko organizāciju darba kārtībā.

2015. gadā Latvija tika ievēlēta Starptautiskās Atomenerģijas aģentūras valdē uz divu gadu termiņu un pildīs valdes priekšsēdētāja vietnieka funkcijas. Latvijai arī uzticēts vadīt darba grupu, kurā izstrādās Aģentūras vidēja termiņa attīstības stratēģiju.

Latvija ir izvirzījusi savu **kandidatūru ievēlēšanai ANO Drošības padomē** 2025. gada vēlēšanās uz 2026.-2027. gada termiņu. 2015. gadā Latvijas diplomātiskais dienests turpināja aktīvi strādāt, lai panāktu atbalstu Latvijas kandidatūrai ANO Drošības padomē. Ievēlēšana ANO DP sniegtu Latvijai vēl nebijušas iespējas piedalīties starptautiskās drošības jautājumu risināšanā un vienlaicīgi arī ietekmēt ANO dienaskārtību.

Latvijas dalība starptautiskajās operācijās un misijās ir svarīgs apliecinājums solidaritātei ar sabiedrotajiem, vienlaikus tā sniedz starptautisko ietekmi un iespēju piedalīties krīžu neregulēšanā ārpus Latvijas robežām. Latvijas 2015. gadā ir piedalījies un 2016. gadā plāno turpināt **dalību EDSO, ES un NATO misijās un operācijās**. Pirmo reizi tiek plānota arī iesaiste ANO operācijā.

Latvijas robežām tuvākais krīzes reģions šobrīd ir Ukrainā, kur darbojas divas misijas – EDSO un ES vadībā. Latvija ir nosūtījusi civilos ekspertus uz abām misijām, jo ir ieinteresēta atbalstīt Ukrainas reformas un stabilizēt situāciju tās austrumos. Latvija ir veicinājusi politisko lēmumu pieņemšanu, kas nodrošina EDSO iesaisti Ukrainā un paredz **EDSO Speciālās novērošanas misijas Ukrainā** lomas stiprināšanu. Šī misija nodrošina starptautiskās sabiedrības informēšanu par notiekošo krīzes reģionā, kā arī ir būtisks elements miera procesa īstenošanā. 2015. gadā Latvija turpināja aktīvu iesaisti EDSO Speciālajā novērošanas misijā, nosūtot 9 civilos ekspertus, kā arī veica brīvprātīgo atbalsta iemaksu šai misijai. Paredzot, ka EDSO misija Ukrainā būs nepieciešama ilgtermiņā, Latvija plāno nosūtīt ekspertus šai misijā arī turpmāk. Latvija ar 2 ekspertiem piedalās arī **ES padomdevēja misijā Ukrainā (EUAM Ukraine)**, kuras uzdevums ir atbalstīt drošības sektora reformu. Šīs misijas darbs ir tikai pašā sākumā, un Latvijas ekspertu iesaiste būs jānodrošina arī 2016. gadā.

Gan no terorisma apkarošanas, gan no migrācijas novēršanas viedokļa svarīga ir dalība **ES militārajā misijā EUTM Mali**, kurā nosūtīti 7 NBS karavīri. Šis virziens Saeimas atbalsta gadījumā tiks turpināts un stiprināts, no 2016. gada janvāra piedaloties ANO miera uzturēšanas operācijā Mali (MINUSMA). Latvija atbalsta arī 2015. gada jūnijā uzsāktu ES operāciju Vidusjūrā *EUNAVFOR Med - operācija SOPHIA*, kuras uzdevums ir iznīcināt nelegālo imigrantu kontrabandas tīklus. Uz operācijas štābu Romā ir nosūtīts viens Latvijas virsnieks. Pirātisma apkarošanai un drošas kuģošanas atbalstam ES Jūras operācijā pie Somālijas krastiem *EU NAVFOR ATALANTA* arī ir nosūtīts viens virsnieks.

2015. gadā 30 Latvijas NBS karavīri turpināja dalību NATO vadītajā **misijā Afganistānā**, kas gada sākumā kaujas operācijas funkcijas nomainīja uz padomdevēja un apmācību misijas funkcijām, tādejādi turpinot sniegt starptautiskās sabiedrības atbalstu miera un stabilitātes veicināšanā Afganistānā. 2016. gadā būs jāpieņem svarīgi lēmumi par turpmāko iesaisti Afganistānā, arī par atbalsta turpināšanu Afganistānas nacionālajai armijai un civil-militāro iesaisti.

Bez minētajām misijām 2015. gadā tika turpināta dalība ES civilajās misijās Gruzijā un Afganistānā ar 2 ekspertiem katrā.

Vienota, sociālekonomiski attīstīta un globāli konkurētspējīga Eiropa

2015. gadā Latvijas galvenais uzdevums bija **prezidentūra ES Padomē**. Latvijas prezidentūrai izdevās ne tikai īstenot savas stratēģiskās prioritātes¹, bet arī sniegt būtisku devumu pozitīva Latvijas valsts tēla veidošanai pasaulē. Latvija ļoti veiksmīgi izmantoja savu prezidentūru, lai iepazīstinātu Eiropu un plašāko pasauli ar

¹ Ar detalizētu informāciju par prezidentūras laikā paveikto var iepazīties Ārlietu ministrijas sagatavotajā ziņojumā "Latvijas prezidentūras Eiropas Savienības Padomē rezultāti", http://www.mfa.gov.lv/images/EU2015LV_rezultati_lv.pdf

Latviju, tās kultūru un tradīcijām, starptautiski popularizētu Latvijas preces un pakalpojumus, parādītu Latviju kā modernu un attīstītu valsti. Neatsveramu pieredzi ir guvusi Latvijas valsts pārvalde un pilsoniskā sabiedrība. Šī pieredze ir jāliek lietā turpmākai veiksmīgai Latvijas interešu aizstāvībai ES, kā arī drošas un pārtikušas Latvijas veidošanā.

Kā galvenie izaicinājumi Eiropas Savienībai 2016. gadā iezīmējas terorisms, nekontrolētās migrācijas plūsmas, stabilitātes un ekonomiskās izaugsmes nodrošināšana eirozonā un drošība pie ES robežām. Paralēli turpināsies sarunas par Lielbritānijas attiecībām ar ES. Reaģējot uz šiem izaicinājumiem, Latvija vadīsies no savām **pamatinteresēm ES**: saglabāt ES vienotību un solidaritāti, tostarp ES pamatvērtības un Šengenas sistēmu, nodrošināt ES kohēziju un ES sociālekonomisko attīstību un globālo konkurētspēju, kā arī nostiprināt ES globālo lomu.

ES vienotība un solidaritāte

Aizvadītajā gadā Eiropa Savienība saskārās ar ārkārtas situāciju **migrācijas** un patvēruma jomā. 2015. gadā ES ieradās vairāk nekā miljons² patvēruma meklētāju. No ES spējas rast risinājumu būs atkarīgs, vai turpinās pastāvēt Šengenas sistēma un iespēja brīvi bez robežkontroles ceļot pa ES valstīm. Latvija iestājas par kompleksu risinājumu visaptverošas ES migrācijas politikas veidošanai. Šī risinājuma prioritārie virzieni ir sadarbības stiprināšana ar trešajām valstīm, ES ārējo robežu stiprināšana, efektīva atgriešanas politika, cīņa ar organizēto noziedzību, jo īpaši nelegālās migrācijas jomā, kā arī esošo lēmumu īstenošana. Latvija īsteno starptautisko tiesību jomā un ES ietvaros uzņemtās saistības attiecībā uz personām, kam nepieciešama starptautiska aizsardzība. Vienlaikus Latvija iestājas par brīvprātības modeli ES darbībā patvēruma meklētāju pārdalē.

2016. gadā turpināsies sarunas starp **ES un Lielbritāniju** par attiecību nākotni. Lielbritānija ir svarīgs partneris Latvijai. Mūsu interesēs ir spēcīga Lielbritānija vienotā un spēcīgā ES. Latvija turpinās uzstāt uz principa “vienoti dažādībā” ievērošanu, kas respektē dalībvalstu atšķirīgās kultūras, vēstures pieredzes un konstitucionālās uzbūves. Latvija turpinās aizstāvēt ES pamatprincipus un ES integrācijas procesā sasniegtos rezultātus, kā arī turpinās atbalstīt **solidaritātes principa** ievērošanu ES.

Sociālekonomiski attīstīta un globāli konkurētspējīga ES

Spēcīgas ekonomiskās izaugsmes atjaunošanās ES ir priekšnosacījums arī Latvijas ekonomiskajai izaugsmei. 2016. gadā Latvija turpinās atbalstīt politiskos un ekonomiskos procesus Eiropā, kas vērsti uz vienotas un solidāras ES tālāku attīstību, ES ekonomisko izaugsmi un globālās konkurētspējas palielināšanu. Jāturpina darbs pie Latvijas prezidentūras laikā uzsākto iniciatīvu tālākas virzības un ieviešanas.

Latvijas prezidentūras laikā tika panākta vienošanās par **Eiropas Stratēģisko investīciju fondu**, kas veicinās investīciju piesaisti ES ekonomikai līdz pat 315 miljardiem eiro. Latvija atbalstīs ātru un efektīvu Eiropas Investīciju plāna ieviešanu, īpašu uzmanību pievēršot investīciju vides sekmēšanai, nolūkā uzlabot uzņēmējdarbības vidi un atvieglot piekļuvi finansējumam, it īpaši maziem un vidējiem uzņēmumiem. Latvijā turpināsies arī aktīvs darbs pie Investīciju fonda finansējuma apguves.

Saskaņā ar Starptautiskās Migrācijas organizācijas informāciju 1,005,504 patvēruma meklētāji bija ieradušies ES laikā līdz 21.12.2015.

Ilgais un sarežģītais sarunu process par Grieķijas finansiālās palīdzības programmu, kurš risinājās no 2015. gada janvāra līdz pat jūlija beigām, akcentēja trūkumus Eiropas Ekonomikas un monetārās savienības arhitektūrā. Lai gan ar Grieķiju tika panākta vienošanās, un tā ir atgriezusies uz reformu ceļu, tomēr ir nepieciešama turpmāka rīcība, lai nodrošinātu stabilitāti un izaugsmi ne tikai Grieķijā, bet arī eirozonā kopumā. 2016. gadā diskusijas par **Ekonomikas un monetārās savienības** pilnveidi turpināsies un Latvija tajās aktīvi iesaistīsies, jo mūsu interesēs ir, lai Ekonomikas un monetārā savienība būtu stabila, noturīgāka pret satricinājumiem un tās pilnveide veicinātu ekonomisko, sociālo un teritoriālo atšķirību izlīdzināšanu (konverģenci) starp valstīm un reģioniem. Diskusijām ir jānotiek iespējami iekļaujošā veidā, neizslēdzot tās valstis, kas nav eirozonā.

Latvijas prezidentūra deva ieguldījumu **Eiropas Digitālā vienotā tirgus** veidošanā, noturot plašas politiskās diskusijas par Digitālā vienotā tirgus stratēģiju un panākot vienošanās par nozīmīgiem tiesību aktiem. Latvijas prezidentūra panāca vienošanos ar Eiropas Parlamentu par būtisku viesabonēšanas maksu samazināšanu Eiropas Savienībā jau no 2016. gada 30. aprīļa, viesabonēšanas piemaksu pilnīgu atcelšanu no 2017. gada 15. jūnija un pirmajiem kopīgajiem atvērta interneta noteikumiem Eiropas Savienībā. Latvija sekmēja vienošanās panākšanu par datu aizsardzības regulu, kas paaugstinās personas datu aizsardzības līmeni un palielinās uzņēmējdarbības iespējas Digitālajā vienotajā tirgū. 2016. gadā Latvija veicinās darbu pie priekšlikumiem, kas vērsti uz turpmāku barjeru nojaukšanu, standartu pilnveidošanu un autortiesību regulējuma modernizāciju. Latvija atbalstīs ES stratēģisko virzību uz Eiropas mākoņdatošanu un datu atvēršanu. Latvija iestāsies par rūpīgi izvērtētu un pārdomātu pieeju turpmākajām reformām telesakaru jomā.

Latvijas prezidentūra deva ieguldījumu **ES Vienotā tirgus** veidošanā, noturot diskusijas un virzot pieņemšanai ES Padomes secinājumus par Vienotā tirgus politiku, kas formulēja galvenos virzienus tobrīd gaidāmajai ES Vienotā tirgus stratēģijai. Oktobrī ES Vienotā tirgus stratēģija tika publicēta un iepriekšminētajos Padomes secinājumus noteiktie rīcības virzieni tajā ir vispārīgi ņemti vērā. ES Vienotā tirgus stratēģijas ietvaros Latvijai ir svarīgi, ka tiek uzlabota uzņēmējdarbības vide ES, īpaši maziem un vidējiem, kā arī jaunizveidotiem (*start-up*) uzņēmumiem, celta nodarbinātības kvalitāte, stiprināts savstarpējās atzīšanas princips, kā arī pilnveidotas uzņēmumu pārrobežu darbības iespējas preču un pakalpojumu sektorā. Latvijai ir svarīgi, ka tiek sekmēta pilnvērtīga un vienmērīga prasību piemērošana pakalpojumu nozarē – visā ES, lai novērstu ievērojamās atšķirības dalībvalstu noteikumos, kuras kavē pakalpojumu tirgus attīstīšanos. 2016. gadā Latvija sagaida, ka vairāki ES Vienotā tirgus stratēģijā minētie pasākumi tiks publicēti, tādēļ būs vajadzīgas plašas diskusijas ar nozari, lai identificētu Latvijas intereses un paustu tās diskusijās ar ES institūcijām. Savukārt darbaspēka mobilitātes kontekstā Latvija atbalstīs tādas risinājumus, kas nerada diskriminējošus nosacījumus darba meklētājiem un šķēršļus pakalpojumu sniedzējiem.

2016. gadā gaidāms **ES Daudzgaļu finanšu ietvara 2014-2020** vidusposma pārskats, kad sagaidāmas diskusijas par ES budžeta salāgošanu ar aktuālām ES iekšpolitiskām un ārpolitiskām vajadzībām. Šajā pārskatā Latvijai būs īpaši svarīgi, lai ES budžetā netiktu mazināts paredzētais finansējums kohēzijai un lauksaimniecībai.

Sadarbības Baltijas jūras reģionā

Latvijai ir svarīgi prasmīgi izmantot iespējas, kuras paver tradicionālie reģionālās sadarbības ietvari, vispirmām kārtām - Baltijas Asambleja un Baltijas Ministru padome, Baltijas un Ziemeļvalstu sadarbība (NB8). Uzkrātā pieredze šajos reģionālās sadarbības ietvaros paver papildus iespējas aktīvi sekmēt Latvijai nozīmīgo interešu pārstāvību, jo īpaši tajos ārpolitikas, drošības un ES darba kārtības jautājumos, kuros Baltijas valstu un Ziemeļvalstu intereses ir kopīgas. Latvijas interesēs ir sekmēt ekonomisko sadarbību reģionā, izmantojot esošos sadarbības formātus, tostarp ES Stratēģiju Baltijas jūras reģionam. 2016. gads paver lielākas iespējas proaktīvai darbībai, jo Latvija pārņem prezidējošās valsts lomu **Baltijas Asamblejā un Baltijas Ministru padomē**, kā arī koordinēs **Baltijas un Ziemeļvalstu sadarbību (NB8)**.

Latvija prezidentūras **Baltijas Ministru padomē** laikā ir izvirzījusi trīs prioritārās jomas – drošības stiprināšana reģionā, tostarp, sadarbība aizsardzības plānošanā, valstu robežu stiprināšanā, labi pārvaldītas migrācijas un patvēruma politikas īstenošanā, kiberdrošībā, sadarbība efektīvas stratēģiskās komunikācijas veicināšanā, transporta un enerģētikas infrastruktūras attīstība. 2016. gadā plānots rīkot gan tradicionālās premjerministru un ārlietu ministru sanāksmes, gan Baltijas valstu prezidentu tikšanos, koncentrējoties uz izvirzīto prioritāro jautājumu risinājumiem.

2016. gadā Latvija atkal veiks **Baltijas valstu un Ziemeļvalstu (NB8)** sadarbības koordinatora uzdevumus. Izmantojot NB8 formātu, kas kopš 2010. gada ir būtiski nostiprinājies un ieguvis labu atpazīstamību, Latvija koncentrēsies uz sadarbību drošības stiprināšanā reģionā. Īpaša uzmanība tiks veltīta enerģētikas drošībai, sekmējot reģionālo sadarbību Eiropas Enerģētiskās savienības izveidē. Tāpat uzmanība tiks pievērsta stratēģiskajai komunikācijai, kiberdrošībai un hibrīdajiem draudiem. Neatslābs NB8 uzmanība Austrumu partnerības problēmu lokam. Latvija piedāvās aktīvu NB8 gada pasākumu kalendāru, organizējot gan tradicionālās ārlietu ministru tikšanās, gan virkni ekspertu tikšanos, gan arī, sekmējot nevalstisko organizāciju sadarbību. Atkarībā no aktuālās starptautiskās dienaskārtības, tiks turpināti veiksmīgi uzsāktie **aplašinātie NB8 sadarbības formāti**, t.sk. Baltijas valstu, Ziemeļvalstu un Višegradas grupas valstu ārlietu ministru tikšanās Latvijā 2016. gada pavasarī.

ES paplašināšanās

Latvija prezidentūras laikā ES Padomē panāca vienošanos par četru jaunu sadaļu atvēršanu Melnkalnes ES pievienošanās sarunās. Latvija turpināja atbalstīt ES paplašināšanās procesu. Tas ir svarīgi, ņemot vērā, ka process tieši skar Rietumbalkānu reģionu un ietekmē arī drošības situāciju tajā. Līdz gada beigām tika atvērtas vēl divas sarunu sadaļas ar Melnkalni. Latvija atbalstīja pirmo sarunu sadaļu atvēršanu ar Serbiju, kā arī pozitīvo dinamiku Turcijas ES pievienošanās sarunās.

Latvijas intereses un ieguldījums ES globālās lomas nostiprināšanā

Latvijas interesēs ir vienota **Eiropas Kaimiņattiecību politika (EKP)**, kas balstās uz individuālu pieeju un atbilst katras valsts interešu līmenim sadarboties ar ES. 2015. gadā Latvija aktīvi piedalījās **EKP pārskata veidošanā**, arī gatavojot Austrumu Partnerības Rīgas samita darba kārtību. EKP pārskats par ES galveno prioritāti noteicis politisko, ekonomisko un drošības situācijas stabilizāciju ES

kaimiņu reģionā. Vienlaikus ES turpinās aizstāvēt vispārējo vērtību nostiprināšanos ES kaimiņvalstīs, meklējot efektīvus veidus, kā katrā no tām sekmēt demokrātiju un cilvēktiesības, pamatbrīvības un tiesiskumu.

Austrumu kaimiņi

Austrumu partnerības Rīgas samits atkārtoti apstiprināja, ka Austrumu partnerība ir stratēģiska un ambicioza ES politika, kas turpina attīstīties. Samits iezīmēja skaidru šīs politikas nākotnes vīziju līdz nākamajam samitam 2017. gadā. Samita deklarācija iezīmēja **četras turpmākās prioritārās sadarbības jomas** Austrumu partnerības formātā - institūciju un labas pārvaldības stiprināšana, mobilitātes un cilvēku kontaktu veicināšana, ekonomiskās sadarbības un reģionālās enerģētikas un transporta infrastruktūras tālāka attīstīšana partnervalstīs. Samits apstiprināja Austrumu partnerības mērķi attīstīt individuālu pieeju partneriem uz vienotas platformas bāzes, veicinot šīs politikas iekļaujošo formātu. Tāpat samits apliecināja, ka Austrumu partnerības mērķis ir veidot kopēju demokrātijas, labklājības, stabilitātes un sadarbības vidi reģionā un šī politika nav vērsta ne pret vienu.

Akcentējot Austrumu partnerību kā vienu no būtiskākajiem jautājumiem, kam Latvija prezidentūras laikā pievērsās ES ārējo attiecību politikas jomā, līdztekus Rīgas samitam notika vairākas nozīmīgas diskusijas un ministru līmeņa tikšanās veselības, ekonomikas, lauksaimniecības, tirdzniecības un citās jomās. Pirmo reizi notika Austrumu partnerības mediju konference "Mediju loma Austrumu partnerībā", 3. Biznesa forums "Lietišķā sadarbība pāri Austrumu partnerības robežām", kā arī pilsoniskās sabiedrības forums.

Īstenojot Rīgas Samita lēmumus, ir jāveic virkne nākamo soļu Austrumu partnerības jomā. Darbs pie **Ukrainas, Gruzijas un Moldovas Asociācijas līgumu** ieviešanas ir galvenā prioritāte, jo nodrošina šo valstu modernizāciju un ekonomisko attīstību. Svarīga nozīme būs ES un Ukrainas Padziļinātās un visaptverošās brīvās tirdzniecības līguma īstenošanas uzsākšanai sākot no 2016. gada 1. janvāra. Tāpat svarīga ir Asociācijas līgumu ratifikācijas procedūras pabeigšana ES dalībvalstu parlamentos.

2015. gadā Latvijas un **Ukrainas** divpusējais politiskais dialogs un praktiskā sadarbība kļuvis intensīvāka un plašāka. Latvijai bija svarīgi paust savu solidaritāti un visa veida atbalstu Ukrainai, kas militāras agresijas apstākļos turpināja īstenot valsts kursu attiecībā uz tuvināšanos ES un neatlaidīgi turpināja strādāt vienlaicīgi pie daudzām valstij svarīgām reformām. To apliecina gan daudzās abu valstu augstāko amatpersonu savstarpējās vizītes, ekspertu konsultācijas, sniegtā tehniskā un finansiālā palīdzība Ukrainai. Korupcijas novēršanas jomā Latvija sniedza gan praktisku divpusēju ieguldījumu, gan veica iemaksas starptautiskajās organizācijās to korupcijas novēršanas programmu atbalstam. 2015. gadā Latvija turpināja attīstīt sadarbību ar Čerņigovas reģionu, kuru apmeklējuši vairāku būtisku nozaru eksperti, kā arī sniedza praktisku attīstības sadarbības atbalstu Ukrainai, nododot savu reformu pieredzi reģionālās sadarbības, korupcijas novēršanas, pilsoniskās līdzdalības, energoefektivitātes un lauksaimniecības jomās. Tāpat 2015. gadā Latvija nosūtījusi uz Ukrainu ekspertus darbam ES Padomdevēju civilā drošības sektora reformu misijā, lauksaimniecības jomā, kā arī sniegusi Ukrainai humāno palīdzību.

Attiecībās ar **Baltkrieviju** Latvija aktīvi sekmēja ES dalībvalstu vienošanos par ES kopēju pieeju atbildei uz visu politiskās atbrīvošanu Baltkrievijā

2015. gada augustā. Šī pieeja paredz uz 4 mēnešiem (līdz 2016. gada februāra beigām) pagarināt un iesaldēt ES ierobežojošos pasākumus pret Baltkrieviju un tālāku 29 soļu plāna īstenošanu, tai skaitā noslēdzot ES - Baltkrievijas Vīzu atvieglotas izsniegšanas un readmisijas līgumus, izveidojot Mobilitātes partnerību, uzsākot Modernizācijas programmas Baltkrievijā īstenošanu, stiprinot ES - Baltkrievijas divpusējo sadarbību, atbalstot Baltkrieviju iestāšanās PTO procesā un tās sadarbību ar starptautiskajām finanšu institūcijām. Vienlaicīgi Latvija turpinās aicināt Baltkrieviju spert nākamos soļus demokrātijas un cilvēktiesību normu stiprināšanā.

Īstenojot Rīgas Samita lēmumu par padziļinātu diferenciāciju un elastīgu pieeju partnervalstīm, svarīgi ir izstrādāt jaunu ES līgumtiesisku ietvaru ar **Armēniju**. 2015. gada rudenī ES Padomē tika apstiprināts mandāts sarunām par jauno ES-Armēnijas ietvarlīgumu. Nepieciešama arī vienošanās par jauna līguma ietvaru ar **Azerbaidžānu**.

Progress **mobilitātes** jomā ir ļoti nozīmīgs, it īpaši partnervalstu iedzīvotājiem. Pildot Rīgas Samitā pieņemto lēmumu, decembrī Eiropas Komisija nāca klajā ar gala ziņojumiem par ES-Gruzijas un ES-Ukrainas Vīzu Liberalizācijas plānu izpildi. Komisijas ziņojumi ļauj ES Padomei uzsākt lēmuma pieņemšanas procedūras saistībā ar bezvīzu režīma noteikšanu kā Gruzijai, tā Ukrainai. Paredzams, ka tādējādi jau 2016. gadā trīs Austrumu Partnervalstu iedzīvotājiem būs iespēja baudīt bezvīzu režīmu ar Eiropas Savienību. Tiks turpināts darbs pie Vīzu atvieglotas izsniegšanas līgumu ieviešanas izvērtēšanas ar mērķi lemt par Vīzu dialoga uzsākšanu ar Armēniju un Azerbaidžānu.

2016. gadā būs jāturpina darbs pie **transporta savienojumu** pilnveidošanas starp ES un partnervalstīm. Kā būtiskākie mērķi ir ES-Ukrainas Aviācijas līguma parakstīšana, kā arī sarunu uzsākšana par Aviācijas līgumiem ar Armēniju un Azerbaidžānu. Enerģētikas jomā būtiskāki turpmākajā sadarbībā ir starpsavienojumu tālāka attīstīšana – Dienvidu gāzes koridora veidošana, Ukrainas tranzīta sistēmas modernizācija un Gruzijas pievienošanās Energokopienai.

Dienvidu kaimiņi un Tuvie Austrumi

Situācijas pasliktināšanās Ziemeļāfrikā un Tuvajos Austrumos liecina par nepieciešamību pievērst lielāku uzmanību arī **Dienvidu kaimiņu reģionam**. Notikumu attīstība atstāja negatīvas sekas uz drošības situāciju reģionā, veicināja bēgļu plūsmu uz Eiropu. Latvijas interesēs ir konfliktu novēršana un izbeigšana šajā reģionā. ES Padomes prezidējošās valsts kapacitātē Latvija iesaistījās dialoga un sadarbības stiprināšanā ar Dienvidu kaimiņu reģiona valstīm. Latvija veic ikgadējas iemaksas Annas Lindes fondā, lai veicinātu sadarbību ar dienvidu kaimiņiem, jo īpaši izglītības un kultūras jomās.

2015. gadā turpināja padziļināties krīze **Sīrijā**, kas negatīvi ietekmēja drošības situāciju visā reģionā. Latvija iesaistījās starptautiskās sabiedrības centienos rast konflikta risinājumu, atbalstot pieeju, ka vienīgais noturīgais risinājums ir rodams politiskā ceļā. Turpinoties vardarbībai un humānajai krīzei, Latvija 2015. gadā finansiāli atbalstīja reģiona vajadzības, veicot iemaksas ANO Augstā komisāra bēgļu jautājumos Reģionālā reaģēšanas plāna palīdzības fondā, Eiropas Savienības Reģionālajā ieguldījumu fondā reaģēšanai uz krīzi Sīrijā ("Madad" fonds), Pasaules Pārtikas programmas fondā ar mērķprogrammu Sīrijas bēgļu atbalstam reģionā, kā arī Eiropas Savienības ārkārtas ieguldījumu fondā stabilitātes nodrošināšanai un nelikumīgas migrācijas un personu pārvietošanas iemeslu novēršanai Āfrikā.

Lībijā norisinās nopietna iekšpolitiskā, drošības un humanitārā krīze. Latvija atbalsta ANO miera sarunas un aicina izveidot nacionālās vienotības valdību, lai nodrošinātu mieru, stabilitāti un drošības situācija uzlabošanos Lībijā.

2015. gads iezīmēja arī pozitīvas tendences, veiksmīgi noslēdzoties E3+3 sarunām (Francija, Lielbritānija, Vācija, ASV, Ķīna, Krievija) ar Irānu par kopīga **visaptveroša rīcības plāna Irānas kodolprogrammas ierobežošanai**, kam ir svarīga nozīme Tuvo Austrumu reģiona drošības situācijas stabilizācijā. Vienošanās ir veicinājusi arī Eiropas Savienības un Irānas attiecību aktivizēšanos.

ES un Krievijas attiecības

2015. gadā ES–Krievijas attiecības turpināja ietekmēt 2014. gadā Krievijas izraisītais **konflikts Ukrainā un Krimas pretlikumīgā aneksija**. Lai gan 2015. gada rudenī samazinājās pamiera pārkāpumu skaits Ukrainas austrumos, situācija reģionā turpina būt nestabila un eskalācijas risks vēl joprojām ir augsts.

Latvijas un ES mērķis ir panākt, lai Krievija ievērotu starptautisko tiesību principus. Latvija iestājās par vienotu un konsekventu ES politiku attiecībās ar Krieviju, apvienojot diplomātiju un ierobežojošus pasākumus. Šī pieeja līdz šim sevi ir pierādījusi kā adekvātu un rezultatīvu, palīdzot ierobežot tālāku situācijas eskalāciju Ukrainas austrumos, kā arī veicinot konflikta politiskā noregulējuma procesu. Ierobežojošo pasākumu pārskatīšanas priekšnoteikums ir pilnīga **Minskas vienošanos izpilde**.

2016. gadā **ES-Krievijas** attiecību dinamiku turpinās ietekmēt Krievijas īstenotā politika. Ir jāņem vērā, ka Krievija 2014. un 2015. gadā ir demonstrējusi gatavību izmantot vienpusējus militārus soļus kā ārpolitikas instrumentu, rezultātā būtiski mainot drošības situāciju un sadarbību Eiropā. ES dienas kārtībā būs jautājums par to, kā veidot attiecības ar Krieviju nākotnē. Latvija uzstās uz ES Krimas pretlikumīgās aneksijas neatzīšanas politikas turpināšanu un šī jautājuma paturēšanu ES-Krievijas attiecību dienas kārtībā līdz notikusi atgriešanās pie pilnīgas starptautisko tiesību ievērošanas.

Latvijas-Krievijas divpusējās sadarbības saturu un intensitāti ietekmēs gan kopējais ES-Krievijas attiecību stāvoklis, aktuālā drošības situācija, it īpaši notikumu attīstība Ukrainā, gan arī Krievijas īstenotais politiskais un ekonomiskais kurss. Vienlaikus Latvija veidos sadarbību ar Krieviju, jo īpaši ekspertu un nozaru līmenī Latvijai svarīgu jautājumu risināšanā (Ārlietu ministriju konsultācijas, robežas demarkācijas komisijas darbs, pārrobežu sadarbība, sadarbība transporta, robežapsardzības, muitas u.c. jomās).

2015. gadā Krievija turpināja jau tradicionālo **propagandas kampaņu** par cilvēktiesību situāciju un par t.s. “nacisma atdzimšanu” Latvijā, tādējādi aktīvi īstenojot ārzemēs dzīvojošo tautiešu atbalsta un “maigās varas” politiku un cenšoties negatīvi ietekmēt sabiedrības integrācijas procesu Latvijā. Latvija konsekventi atspēkoja Krievijas nepatiesos apgalvojumus. Latvija arī pauda bažas par demokrātisko brīvību ierobežošanu un cilvēktiesību pārkāpumiem Krievijā. Arī 2016. gadā Latvija būs gatava reaģēt uz mēģinājumiem šķelt sabiedrību vai apdraudēt valsts demokrātisko iekārtu un drošību. Turpināsies pretdarbība Krievijas propagandas aktivitātēm starptautiskajās organizācijās un medijos, kā arī aktivitātes informatīvās telpas stiprināšanai. Latvija uzturēs dienaskārtībā jautājumus par demokrātijas un cilvēktiesību situāciju Krievijā.

ES un Centrālāzijas attiecības

Latvijas ārpolitiskās intereses Centrālāzijas reģionā ir saistītas ar reģionālās drošības un stabilitātes stiprināšanu, transporta un tranzīta savienojumu attīstīšanu, izglītības sektora modernizāciju, vides aizsardzības standartu paaugstināšanu, dzimumu līdztiesības veicināšanu. Arī Eiropas Savienības kopējā ārpolitikā Centrālāzijas reģiona stratēģiskā nozīme 2015. gadā turpināja palielināties. Šajā aspektā nozīmīgu piensumu deva Latvija, kura par vienu no savas prezidentūras prioritātēm bija noteikusi ES un Centrālāzijas sadarbības nostiprināšanu, sekmējot gan politisko dialogu, gan arī praktisko sadarbību plašā nozaru spektrā (robežu drošība, tīrās vides tehnoloģijas, jauni tranzīta ceļi, augstākā un profesionālā izglītība). Šie virzieni saglabās savu prioritāti arī 2016. gadā, līdzās tālākai starpvalstu dialoga attīstīšanai ar reģiona valstīm izmantojot tādas instrumentus kā augsta līmeņa vizīšu organizēšana, starpvaldību komisiju darba organizēšana, ārlietu ministriju konsultācijas.

Latvija kā vienu no prioritārajiem jautājumiem Centrālāzijas kontekstā aktīvi virzīja un atbalstīja **ES – Centrālāzijas stratēģijas** izvērtēšanu, kuras rezultāti tika atspoguļoti 2015. gada jūnija Ārlietu padomē pieņemtajos secinājumos par ES Centrālāzijas stratēģiju. Secinājumos, atzīmējot esošo prioritāšu aktualitāti, līdztekus parādās vairāki jauni elementi un akcenti: tiek uzsvērts, ka, plānojot ES politiku reģionā, vairāk jāņem vērā reģiona valstu individuālās atšķirības un vajadzības (diferenciācijas princips); uzsvērta nepieciešamība uzlabot koordināciju starp ES institūcijām un ES dalībvalstīm reģionā, piešķirt dalībvalstīm lielāku lomu ES projektu īstenošanā; uzsvērta nepieciešamība regulāri izvērtēt EK programmas, pielāgojot tās aktuālajām Centrālāzijas valstu vajadzībām; iezīmēta vajadzība palielināt pieredzes apmaiņas un zināšanu nodošanu reģiona valstīm energoefektivitātes un lauku attīstības jomās; īpaši izcelta izglītības nozare, kā pamats valstu institūciju stiprināšanai. Papildus tam, Latvijas prezidentūras laikā tika atjaunots Eiropas Savienības īpašā pārstāvja Centrālāzijas reģionā amats, kas ir ļoti būtiski ES redzamības reģionā palielināšanai un dialoga uzlabošanai.

Drošības stiprināšanas jomā Latvija ieguva tiesības vadīt ES dalībvalstu konsorciiju Eiropas Komisijas **robežu pārvaldības** projektā Centrālāzijā *BOMCA* (*Border management program for Central Asia*), kā arī uzsāka praktiskos sagatavošanas darbus minētā projekta īstenošanai. Prezidentūras ietvaros Latvija vadīja ES – Centrālāzijas valstu politisko dialogu par narkotiku apkarošanas jautājumiem.

Pirmo reizi ES un Centrālāzijas sadarbības ietvaros Latvijas prezidentūra ES Padomē sadarbībā ar Eiropas Ārējās darbības dienestu un Eiropas Komisiju organizēja ES un Centrālāzijas **izglītības** ministru sanākumi Rīgā 25.–26. jūnijā. Tika pieņemta ES un Centrālāzijas Izglītības platformas ceļa karte (2015.–2018. gadam), kas satur konkrētus sadarbības pasākumus ES un Centrālāzijas valstu un pašu Centrālāzijas valstu vidū augstākās un profesionālās izglītības jomā.

2016. gadā Latvijas ārpolitika Centrālāzijas virzienā fokusēsies uz aktīva starpvalstu dialoga uzturēšanu un iesāktās sadarbības turpināšanā. Drošības jomā Latvija kā vadošā konsorciija valsts turpinās īstenot ES robežu pārvaldības programmu BOMCA 9. Tranzīta nozarē turpinās iesaisti Eiropas un Āzijas transporta savienojumu attīstībā atbilstoši Latvijas interesēm. Izglītības jomā līdzās ar Poliju vadīs ES – Centrālāzijas izglītības platformu, sekmējot profesionālās izglītības

attīstīšanu. Vides jomā Latvija turpinās atbalstīt tīro tehnoloģiju ieviešanu reģionā, tostarp ūdens attīrīšanas un atkritumu apsaimniekošanas jomās. Latvija iesaistīsies ES - Centrālāzijas Likuma varas platformas darbā, veicinot sadarbību tieslietu jomā.

Āzija

Latvija aktīvi darbojas Centrālās un Austrumeiropas valstu sadarbības formātā ar Ķīnu (16+1), kas ir daļa no visaptverošas “Jaunā zīda ceļa” (*One Belt, One Road*) iniciatīvas, kuras mērķis ir veicināt savienojamību starp Eiropu un Āziju. Latvijas līdzšinējā aktīvā darbība minētās iniciatīvas ietvaros ir sniegusi vairākus būtiskus rezultātus: panākta vienošanās par 16+1 nākamā samita un pirmās transporta ministru sanāksmes organizēšanu 2016. gadā Rīgā. Latvija ir ieguvusi tiesības uzņemties koordinēt sadarbību transporta jomā 16+1 formātā, izveidojot Loģistikas un transporta koordinācijas sekretariātu Rīgā. Latvijas gaidāmā līderība 16+1 formātā sniegs ieguldījumu ekonomiskās sadarbības padziļināšanā ar Āziju, vienlaikus sekmējot arī sadarbības iespējas uzņēmējdarbības jomā plašākā reģionā.

Latvijas prezidentūras laikā tika organizēta 3. Āzijas un Eiropas valstu (ASEM) Transporta ministru sanāksme, kurā tika panākta ASEM dalībvalstu apņemšanās stiprināt sadarbību transporta jomā, akcentējot multimodālo pārvadājumu iespējas un attīstību transporta koridoros starp abiem kontinentiem.

Savukārt Latvijā notikusī 5. ASEM Izglītības ministru sanāksme sniedza ieguldījumu prasmju pilnveidošanā nodarbinātības sekmēšanai, izglītības dokumentu savstarpējās atzīšanas veicināšanā starp Eiropu un Āziju, jauno tehnoloģiju plašākā izmantošanā izglītības jomā.

ES vērtību veicināšana un atbalsts ilgtspējīgas attīstības īstenošanai

Ilgtspējīgās attīstības veicināšana pasaulē un Latvijai prioritārajos reģionos

Lai izskaustu nabadzību un veicinātu ilgtspējīgu attīstību visā pasaulē, 2015. gada 25. septembrī ANO ietvaros tika apstiprināti jaunie **Ilgtspējīgās attīstības mērķi** (*Agenda 2030*), kuri aizstāj līdzšinējos 2000. gadā pieņemtos Tūkstošgades attīstības mērķus. Latvijas prezidentūras vadībā tika izstrādāta ES pozīcija Adisabebas starptautiskajai konferencei par jauno mērķu finansēšanu, kā arī sagatavotas vadlīnijas starpvaldību sarunām ANO. Latvijai bija arī nozīmīga loma **vienotas ES pozīcijas** paušanai šajās diskusijās. Latvija dažādos formātos īpaši iestājās par labas pārvaldības un likuma varas, dzimumu līdztiesības un ilgtspējīgas ekonomiskās izaugsmes jautājumu iekļaušanu jaunajos mērķos.

2015. gads visā ES tika īpaši veltīts iedzīvotāju informēšanai un iesaistei attīstības sadarbībā. Ārlietu ministrija koordinēja Latvijā **Eiropas gada attīstībai** aktivitātes, cieši sadarbojoties un iesaistot Latvijas nevalstisko sektoru, starptautisko institūciju pārstāvjus, dažāda līmeņa izglītības iestādes, uzņēmējus un pašvaldības. Rīgā notika Eiropas gada attīstībai atklāšanas augsta līmeņa konference. Nacionāli tika īstenotas vairākas jaunas iniciatīvas, piemēram, Ārlietu ministrija sadarbībā ar Ilgtspējas Indeksu ir dibinājusi jaunu tradīciju – Godīgas tirdzniecības balvu. Godīgas tirdzniecības balvas mērķis ir apbalvot uzņēmumu, kas ārējā tirdzniecībā un ražošanā ievēro OECD, kā arī korporatīvās sociālās atbildības principus, strādājot ar mazāk attīstītām valstīm.

Divpusējā attīstības sadarbība tika stiprināta kā nozīmīgs ārpolitikas instruments, jo īpaši Latvijas ārpolitikas prioritārajos reģionos - Austrumu partnerības

un Centrālāzijas valstīs, kur prioritātes bija atbalsts labas pārvaldības un likuma varas, kā arī ilgtspējīgas ekonomiskās izaugsmes jomā. 2015. gadā divpusējās attīstības sadarbības īstenošanai tika piešķirts finansējums 413 813 EUR apmērā, kas ir divkārtš pieaugums salīdzinājumā ar 2014. gadu. Tika turpināti jau iesāktie un uzsākti jauni projekti Latvijas prioritārajās partnervalstīs - **Moldovā, Gruzijā un Uzbekistānā** tādās jomās kā laba pārvaldība un likuma vara, valsts pārvaldes reformas, reģionālā attīstība, robežu pārvaldība, mazo un vidējo uzņēmumu attīstība, sociālā aizsardzība un izglītība. Turpinājās sadarbība ar **Afganistānu** apmācību tehniskajās zinātnēs jomā. Ņemot vērā situāciju **Ukrainā**, 2015. gadā tika novirzīti papildus 150 000 EUR, lai sniegtu Latvijas atbalstu demokrātisko reformu procesiem šajā valstī. Tika uzsākta veiksmīga sadarbība, nododot Latvijas pieredzi tādās jomās kā labas pārvaldības veicināšana, koncentrējoties uz korupcijas apkarošanu, lauksaimniecības un lauku attīstība, reģionālā attīstība, izglītība, eiointegrācijas pieredzes nodošana. Īpaši svarīgu ieguldījumu divpusējās attīstības sadarbības īstenošanā iepriekšminētajās jomās sniedza Latvijas nevalstiskās organizācijas (NVO). 2015. gadā tika sniegts atbalsts Latvijas NVO darbam un kapacitātes stiprināšanai, turpinot nodrošināt līdzfinansējumu Eiropas Komisijas un citu donoru finansētiem projektiem.

2015. gadā Ārlietu ministrija sadarbībā ar Rīgas Juridisko augstskolu turpināja 2014. gadā uzsāktu **apmācību programmu ES kaimiņpolitikas un Centrālāzijas valstu** valsts pārvaldes un pilsoniskās sabiedrības pārstāvju studijām Latvijā, piedāvājot starpdisciplināru apmācību kursu par ES un starptautiskās ekonomikas, politikas un juridiskajiem jautājumiem, kā arī nodrošinot Latvijas kā ES dalībvalsts zināšanu un pieredzes nodošanu. Pateicoties ASV piešķirtajam grantam, tika nodrošinātas iespējas Centrālāzijas valstu studentiem apmeklēt programmas rudens semestri.

2016. gadā divpusējās attīstības sadarbības ietvaros plānots īstenot projektus Austrumu partnerības un Centrālāzijas valstu atbalstam. Tiks turpināti projekti labas pārvaldības, likuma varas stiprināšanas jomā, ekonomiskās attīstības veicināšanas jomā, kā arī tiks sniegts atbalsts demokrātiskas un pilsoniskas sabiedrības attīstībai. Šo projektu īstenošanai tiks atvēlēti 451 400 EUR. Valsts pārvaldes institūcijas, NVO, sociālie partneri, kā arī privātais sektors būs iesaistīti minēto projektu realizācijā.

Dzimumu līdztiesība, cilvēktiesības, interneta un mediju brīvība

Dzimumu līdztiesība bija viena no Latvijas prezidentūras tematiskajām prioritātēm attīstības sadarbības jomā, tādēļ tika sagatavoti ES Padomes secinājumi par **dzimumu līdztiesību un attīstības sadarbību**, kas noteica jauna ES Dzimumu līdztiesības rīcības plāna izstrādi 2016.-2020. gadam. Latvijas prezidentūra organizēja arī vairākus augsta līmeņa starptautiskus pasākumus par ekonomisko iespēju veicināšanu ilgtspējīgajai attīstībai.

2015. gadā Latvija turpināja aktīvi piedalīties ANO Dzimumu līdztiesības un sieviešu iespēju veicināšanas institūcijas **UN Women** Izpildpadomē, sekmējot dzimumu līdztiesību un iesaistoties Vienlīdzīgas nākotnes partnerības iniciatīvā.

Pateicoties mērķtiecīgam lobija darbam, 2014. gada 21. oktobrī Latvija tika ievēlēta **ANO Cilvēktiesību padomē** uz termiņu no 2015. līdz 2017. gadam. Latvija aktīvi veicina Padomē savas cilvēktiesību jomas prioritātes - mediju un vārda brīvību, arī virtuālajā vidē, dzimumu līdztiesību, pilsoniskās sabiedrības līdzdalību. 2015. gada oktobrī tika iesniegts Latvijas nacionālais ziņojums par cilvēktiesību situāciju ANO Vispārējā periodiskā pārskata 2.cikla ietvaros. Ziņojuma izskatīšana ir

plānota 2016. gada janvārī. Latvija veicināja arī pilsoniskās sabiedrības līdzdalību, finansiāli atbalstot pilsoniskās sabiedrības organizāciju atbalsta fondu “*Lifeline*”.

Informācijas sabiedrības un mediju brīvības jautājumi ir ilggadīga Latvijas ārpolitiska prioritāte. 2015. gada 3.-4. maijā Rīgā notika UNESCO **Pasaules preses brīvības dienas** pasākumi, tostarp Pasaules preses brīvības balvas pasniegšanas ceremonija. Latvija turpināja veicināt vārda un mediju brīvību, tajā skaitā virtuālajā vidē, iesaistoties **Koalīcijas par interneta brīvību** darbā, tostarp nodrošinot dalību Koalīcijas ikgadējā konferencē, kā arī finansiāli atbalstot Koalīcijas “Digitālo aizstāvju partnerības” fondu. 2015. gada 15.-16. decembrī Ņujorkā **notika Pasaules informācijas sabiedrības samita** augsta līmeņa pārskata pasākums. Latvijas vēstnieks ANO Ņujorkā bija viens no diviem ANO Ģenerālās Asamblejas prezidenta nozīmētajiem pārskata procesa virzītājiem.

Latvijas vieta globālajā ekonomikā

Latvijas valsts un sabiedrības drošības un ilgtspējas priekšnosacījums ir cieša institucionālā integrācija globālās ekonomikas sadarbības institūcijās un globālos tirgos, integrācijas Eiropas enerģētikas tīklos, kā arī stiprs un diversificēts eksporta potenciāls un iespēja šo potenciālu īstenot aktīvā ārējā tirdzniecībā. Kā eksportētājvalsts, Latvija ir ieinteresēta brīvā tirdzniecībā globālā mērogā, jo īpaši transatlantiskajā telpā. Šo faktoru veicināšana ir viens no Latvijas ārpolitikas uzdevumiem.

Institucionālā integrācija Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācijā (OECD)

Latvijas dalība OECD vēl stiprāk iesakņos mūsu valsti modernās un uz nākotni orientētās **globālās ekonomikas sadarbības institūcijās**, un palīdzēs attīstīt tautsaimniecību. Latvija iegūs jaunu iespēju, lai turpinātu valsts pārvaldes un ekonomiskās politikas uzlabošanu saskaņā ar augstākajiem standartiem. Ārējās ekonomiskās politikas kontekstā tas sniegs arī novērtējumu jau paveiktajam - ziņa ārvalstu investoriem un ekonomistiem par uzņēmējdarbības vidi Latvijā. Dalība OECD ārvalstu investoriem nozīmē atbilstību augstākiem standartiem tādās jomās kā starptautiskā uzņēmējdarbība, finanšu darījumi, korporatīvā pārvaldība, kukuļošanas apkarošanu starptautiskajos biznesa darījumos, valsts pārvaldes kvalitāte, vide, sociālais sektors u.c.

2015. gads bija intensīvākais sarunu procesā par Latvijas **pievienošanos OECD**. Tā ietvaros tika noslēgtas sarunas ar lielāko daļu no OECD komitejām un darba grupām, kas vērtē Latvijas atbilstību OECD standartiem. Rezultātā Latvijas valsts pārvalde ir ieguvusi vērtīgas rekomendācijas ikvienā politikas jomā, kas balstītas uz citu valstu labākajiem piemēriem. Sarunās joprojām saglabājās atvērtie jautājumi, kuros nepieciešams uzrādīt progresu, tomēr sarunu gaita liecina, ka Latvija par pilnvērtīgu OECD dalībvalsti varētu kļūt 2016. gadā.

Enerģētiskā drošība

Enerģētikas drošības jomā 2015. gadā tika turpināti darbi, kas vērsti uz Latvijas un Baltijas valstu enerģētikas izolācijas izbeigšanu un brīva iekšējā enerģētikas tirgus izveidošanu.

Latvijas prezidentūra ES Padomē lika pamatus **Eiropas Enerģētikas savienībai**, kas vērsta uz ES enerģētiskās neatkarības nostiprināšanu un iezīmē

noteiktāku virzību uz kopīgu enerģētikas politiku Eiropas Savienībā. Februāra sākumā norisinājās augsta līmeņa enerģētikas konference Rīgā, kas ievadīja tā dēvēto Rīgas procesu Eiropas Enerģētikas savienības izveidē. Enerģētikas Savienības kontekstā redzam nepieciešamību strādāt pie konkrētām iniciatīvām, kas vērstas uz energodrošību, īpaši gāzes tirgum, kā arī enerģētisko neatkarību t.sk. veicinot caurskatāmību enerģētikas līgumos ar trešajām valstīm un attīstot politisko ietvaru kopīgiem gāzes iepirkumiem. Latvijai arī būtiski panākt godīgu un solidāru 2030. gada siltumnīcefekta gāzu emisiju samazināšanas saistību pārdali starp ES dalībvalstīm jomās, kas nav iekļautas Eiropas Savienības Emisijas kvotu tirdzniecības sistēmā.

Energodrošības veicināšanas nolūkos svarīga loma piešķirta reģionālās sadarbības stiprināšanai. Janvārī tika parakstīta Deklarācija par Baltijas valstu enerģijas piegāžu drošību, kuras mērķis ir uzsvērt reģionālās sadarbības nozīmīgumu Baltijas enerģijas tirgus izolācijas izbeigšanā un nodrošināt Baltijas valstu integrāciju vienotā Eiropas enerģijas tirgū. Savukārt oktobrī starp Latviju un Lietuvu tika parakstīts Saprašanās memorands par Pārrobežu sadarbību dabasgāzes piegāžu dažādošanai un brīva gāzes tirgus attīstībai Baltijas valstīs periodam no 2015.-2017. gadam.

Darbs tika turpināts gan pie **ES Trešās enerģētikas paketes** ieviešanas Latvijā, gan strādājot pie reģionālās nozīmes infrastruktūras projektiem **Baltijas enerģētikas tirgus starpsavienojumu plāna (BEMIP)** ietvaros. Šajā kontekstā būtiska ir panāktā vienošanās par BEMIP darbības turpināšanu un darbības jomu paplašināšanu. Kā nozīmīgs pavērsiens dabasgāzes piegādes avotu diversifikācijā uzskatāma Klaipēdas LNG termināļa komerciālās darbības uzsākšana 2015. gada 1. janvārī. Turpinot darbu pie Baltijas valstu un ES dabas gāzes tirgus fiziskās savienošanas, tika panākta arī vienošanās par finansējumu Polijas un Lietuvas gāzes starpsavienojuma izveidei. Šis projekts ir vēl viens solis brīva un funkcionējoša reģionālā tirgus izveides virzienā, mazinot Latvijas un Baltijas valstu enerģētisko atkarību no viena piegādātāja.

Tika turpināts dialogs ar ASV kā Latvijas stratēģisko sadarbības partneri arī enerģētikas drošības jomā. Latvija ir atbalstījusi sadarbības stiprināšanu ar ASV gan Eiropas Enerģētikas savienības ietvaros, gan konkrēti, runājot par ASV sašķidrinātās dabas gāzes eksporta ienākšanu Baltijas tirgū.

Elektroapgādes jomā 2015. gada nogalē tika pabeigts darbs pie Lietuvas jaunajiem **elektrības starpsavienojumiem** ar Poliju (LitPol Link) un Zviedriju (NordBalt). Šie jaunie starpsavienojumi nākotnē palīdzēs izlīdzināties elektroenerģijas vairumtirdzniecības tirgus cenām Baltijas jūras reģionā. 2015. gadā turpinājās darbs arī pie Latvijā īstenojamajiem reģionālās nozīmes ES Kopējo interešu projektiem (KIP), kā, piemēram, elektroenerģijas pārvades līnijām – Kurzemes loks un Igaunijas-Latvijas 3.starpsavienojums, tajā skaitā tika panākta to iekļaušana otrajā ES KIP sarakstā. Projekti, kas tiek iekļauti KIP sarakstā, var ne tikai pretendēt uz ES finanšu atbalsta saņemšanu, bet arī gūt labumu no ātrām un efektīvām atļauju saņemšanas procedūrām, vienlaikus ievērojot vides aizsardzības prasības.

Transatlantiskās tirdzniecības un investīciju partnerība (TTIP)

Transatlantiskajai partnerībai Latvijā ir bijusi un būs svarīga ģeopolitiska nozīme, un TTIP ļaus stiprināt Latvijas sociālekonomisko drošību un piedāvās alternatīvus eksporta tirgus un investīciju avotus šodienas nedrošajā pasaulē. Sarunas

par TTIP nolīgumu tika izvirzītas par galveno ārējās tirdzniecības un investīciju politikas prioritāti Latvijas ES prezidentūrai. 2015. gadā notikušajās sarunās ir panākts būtisks progress tirdzniecības noteikumos, regulatorās sadarbības jautājumos, sagatavoti nolīguma teksta priekšlikumi vairākās sadaļās, kas ļauj cerēt uz strauju sarunu virzību arī turpmāk. Turpināta ES iekšējā diskusija par ieguldījumu aizsardzības sistēmas attīstību. 2016. gadā Latvija turpinās informēt sabiedrību par TTIP sniegtajām iespējām un ietekmi uz tautsaimniecību.

Latvija atbalsta sarunu intensificēšanos, lai nodrošinātu pēc iespējas būtiskāku progresu jau 2016. gada pirmajā pusē. Vienlaikus, līdz ar citām ES dalībvalstīm, esam pauduši stingru nostāju, ka sarunu intensificēšana nenozīmēs atkāpšanos no ES stingrajiem standartiem dzīvnieku un augu veselības prasībās, pārtikas drošībā, veselības, patērētāju un vides aizsardzībā, respektējot ES likumdošanu veterinārajā, pārtikas un fitosanitārajā jomā un neatkāpjoties no ES principiem un normām attiecībā uz dzīvnieku labturību, pārtikas ražošanas tehnoloģijām un praksi. Tāpat tiks saglabāts datu aizsardzības augstais līmenis. Sarunu rezultātā nolīgumam jānodrošina labāki konkurētspējas apstākļi Eiropas Savienības ražotājiem un tajā jāņem vērā arī Latvijas intereses attiecībā uz sensitīviem ražošanas un pakalpojumu sniegšanas sektoriem un produktiem.

Latvijas ārējās tirdzniecības stiprināšana un diversifikācija

Latvijas tautsaimniecības attīstība ir atkarīga no eksporta paplašināšanās iespējām, un to tieši ietekmē **globālās ekonomikas stāvoklis**. Pēc SVF aplēsēm globālā ekonomika 2015. gadā pieaugs par 3,1% un 2016. gadā – par 3,6%. Pasaules ekonomikai riskus rada galvenokārt deflācija, valūtas maiņas kursu augstās svārstības, naftas cenu kritums, kas rada zaudējumus naftas eksportētājvalstīm, bet ieguvumus naftas importētājvalstīm. Šobrīd attīstības tirgi (Ķīna un Latīņamerika) ir globāli vājākais posms, kamēr eirozonas 1% izaugsmi var uzskatīt par labu rezultātu, jo tas pārsniedz iepriekšējo gadu izaugsmes rādītājus. Potenciālie faktori, kas varētu palēnināt ES ekonomisko izaugsmi, ir trešo valstu izaugsmes palēninājums, *Volkswagen* krīzes ietekme, kā arī ES bēgļu krīze. Galvenais izaugsmes virzītājspēks ES ir augošais iekšējais pieprasījums.

ES ieviesto sankciju un **Krievijas ieviesto pretpasākumu** ietekme uz Latvijas ekonomiku kopumā nav bijusi viennozīmīga. No vienas puses minētie pasākumi kopā ar Krievijas ekonomiskā stāvokļa vispārējo pasliktināšanos negatīvi ietekmēja noteiktas Latvijas tautsaimniecības nozares. Aprēķini liecina, ka Krievijas pretsankcijas Latvijas ekonomikai radījušas zaudējumus 0,25% apmērā no IKP. Tomēr nopietnāku kaitējumu Latvijas ekonomikai radījusi pašas Krievijas ekonomiskā lejupslīde – kopumā 0,6% no IKP. Kopējais Latvijas eksports uz Krieviju krities par vairāk nekā 20%.

Tajā pašā laikā Latvijas ražotāji ir spējuši **diversificēt eksporta tirgus**. Neskatoties uz problēmām Krievijas tirgū, Latvijas kopējais eksports turpināja pieaugt. 2015. gadā neliels eksporta pieaugums ir uz ES valstīm, bet būtisks (20%) – ir tieši uz trešajām valstīm. Pašreizējais ģeopolitiskajos apstākļos ir skaidrs, ka vidējā termiņā eksporta dinamiku ierobežos vājais pieprasījums NVS valstu tirgos. Vienlaicīgi eksporta iespējas pozitīvi ietekmēs turpmākā ekonomikas situācijas uzlabošanās lielākajā noieta tirgū – ES.

Ārlietu ministrija aizvadītā gada laikā ir turpinājusi atbalstīt Latvijas uzņēmējus **jaunu eksporta tirgu apgūšanā**, īpašu akcentu liekot uz pārtikas nozares

tirgus pārorientēšanu no Krievijas uz jauniem tirgiem Eiropā un Āzijas valstīs. Sekmējot jaunu eksporta tirgu apgūšanu zivrupniekiem, Ārlietu dienests veicis izpēti par Latvijas zivrupnieku konkurentu piedāvājumiem ārvalstīs. Tāpat sniegts atbalsts Zemkopības ministrijai un Pārtikas un veterinārajam dienestam iespējami drīzākā sertifikācijas procesā Latvijas pārtikas produktu eksportam. Kopīgu pūļu rezultāts ir 19 jauni eksporta tirgi Latvijas zemniekiem un pārtikas ražotājiem. Īpaši jāatzīmē uzsāktais Latvijas piena produktu eksports uz Ķīnu.

Sekojoši līdzīgi Latvijas uzņēmēju interesēm, Ārlietu ministrija turpina paplašināt savu **vēstniecību un goda konsulātu tīklu**. 2015. gadā nosūtīts pirmais Latvijas diplomāts vēstniecības atvēršanai Dienvidkorejā, Seulā. Arī 2016. gadā Ārlietu ministrija aktīvi atbalstīs Latvijas uzņēmēju nostiprināšanos esošajos eksporta tirgos ES, kā arī mudinās rast eksporta iespējas Ziemeļamerikā, Tālajos Austrumos, Līča valstīs un Latīņamerikā. Tāpat plānots sekmēt ekonomisko sakaru veicināšanu pieredzējušu goda konsulu nozīmēšanu.

Sadarbība ar diasporu, konsulārie pakalpojumi un Latvijas simtgade

Viens no Ārlietu ministrijas svarīgiem uzdevumiem ir saglabāt saikni ar diasporu un pilnvērtīgi iesaistīt ārzemēs dzīvojošos tautiešus Latvijā notiekošos procesos, kā arī efektīvi sniegt konsulāros pakalpojumus. Sabiedrisko attiecību jomā nozīmīgākais uzdevums 2016. gadā būs nodrošināt Latvijas simtgades cienīgu atzīmēšanu ārvalstīs.

Sadarbība ar diasporu

Latvijas pilsoņi dzīvo vairāk nekā 120 pasaules valstīs. Šobrīd lielākās kopienas ir ES valstīs, ASV, Kanādā, Austrālijā, Krievijā, Izraēlā. Pasaulē ir vairāk nekā 100 latviešu skolas, nometnes un vasaras skolas. Lai nodrošinātu saikni ar Latviju, diplomātiskais un konsulārais dienests veicina latviešu valodas un kultūras izplatību pasaulē. 2015. gadā Ārlietu ministrija sniegusi **atbalstu diasporas organizācijām** un projektiem kultūras, izglītības, zinātnes, ekonomikas un sporta jomās Īrijā, Lielbritānijā, ASV, Vācijā, Krievijā, Spānijā un daudzās citās mītnes zemēs. Ārlietu dienests atbalstījis projektus arī trimdas kultūras saglabāšanā un izpētē, tai skaitā, Eiropas Latviešu apvienības organizētos Eiropas latviešu kultūras svētkus Briselē.

2015. gada jūlijā Pasaules Brīvo latviešu apvienība (PBLA), sadarbojoties ar Ārlietu ministriju un citiem sadarbības partneriem, rīkoja II. **Pasaules Latviešu ekonomikas un inovāciju forumu** (PLEIF). Forums veicināja diasporas iesaisti Latvijas ekonomikā, stiprināja sadarbību starp dažādās uzņēmējdarbības nozarēs strādājošiem profesionāļiem Latvijā un pasaulē, kā arī inovāciju, finanšu un zināšanu kapitāla piesaisti Latvijai. 2015. gada rudenī Ministru prezidenta biroja paspārnē tika izveidota augsta līmeņa diasporas uzņēmēju padome. Nākamais forums notiks Austrālijā 2016. gada nogalē. 2015. gadā notika jau otrais **Jaunatnes forums**, paplašinot diasporas jauniešu iesaisti. Tāpat arī atbalstīti diasporas jauniešu pasākumi mītnes zemēs – Īrijā, Lielbritānijā un Beļģijā.

Ar Ārlietu dienesta atbalstu Nacionālo elektronisko plašsaziņas līdzekļu padome (NEPLP) organizēja otro konkursu, kura mērķis bija atbalstīt mītnes zemēs veidotu sižetu un **raidījumu par diasporu** sagatavošanu nolūkā padarīt tos pieejamus diasporai un Latvijas sabiedrībai.

Ārlietu ministrija ir palīdzējusi nodrošināt Latvijas Universitātes **Diasporas un migrācijas centra darbību**. Centrs veicis pētījumus diasporas un migrācijas jomā, organizējis konferences un semināru. Veikti pētījumi un publikācijas par diasporas vēsturi, politisko pārstāvniecību Eiropas Savienībā un Latvijā, diasporas dzīves dažādiem aspektiem.

Lai sasniegtu ārpolitikas mērķus, Ārlietu ministrija aktīvi iesaistīs visus Latvijai pieejamos intelektuālos resursus, tostarp starptautiskajās organizācijās strādājošo Latvijas pilsoņu ekspertīzi un Latvijas diasporas organizāciju trešajās valstīs potenciālu.

Konsulārie pakalpojumi

Kopumā 2015. gadā Latvijas diplomātiskajās un konsulārajās pārstāvniecībās ārvalstīs sniegti 62 712 pakalpojumi (izņemot vīzas) par kuriem iekasēta konsulārā un valsts nodeva 1 992 668 EUR. Ārlietu ministrijas Konsulārais departaments sadarbībā ar Iekšlietu ministrijas Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldi turpina organizēt braucienus ar **mobilo pasu darbstacijām** personu apliecinošu dokumentu noformēšanai. 2015. gadā Latvijas vēstniecības Apvienotajā Karalistē, Īrijā, ASV, Kanādā, Vācijā un Spānijā ar mobilajām pasu darbstacijām veica braucienus uz 17 pilsētām. Ārpus pārstāvniecībām tika noformēti 2293 pasu un personas apliecību pieteikumi, kā arī sniegti citi konsulārie pakalpojumi. 2015. gadā pirmo reizi tika rīkots brauciens ar mobilo pasu darbstaciju uz Apvienotajiem Arābu Emirātiem un Dienvidamerikas valstīm - Venecuēlu, Argentīnu un Brazīliju.

Līdz ar grozījumiem **Pilsonības likumā** turpinās aktīva pilsonības reģistrācija. 2015. gadā Latvijas pārstāvniecībās tika pieņemti 3916 pieteikumi pilsonības reģistrācijai. Visvairāk pieteikumu saņemti no vēstniecībām Apvienotajā Karalistē, Īrijā, Vācijā, ASV un Izraēlā.

Latvijas prezidentūras laikā ir pieņemta un stājās spēkā Padomes Direktīva par koordinācijas un sadarbības pasākumiem, ar ko veicina nepārstāvēto Savienības pilsoņu konsulāro aizsardzību trešās valstīs, kas Latvijas valstspiederīgajiem nodrošinās operatīvāku konsulārās palīdzības saņemšanu krīzes situācijās valstīs, kurās Latvijai nav diplomātisko un konsulāro pārstāvniecību.

2015. gadā Latvijas diplomātiskajās un konsulārajās pārstāvniecībās ārvalstīs pieņemts 127 551 vīzu pieteikums, kas ir par 20% mazāk, salīdzinot ar 2014. gadu, un valsts nodevās par vīzu pieteikumu izskatīšanu ir iekasēti 4 550 159 EUR. 2015. gadā Ārlietu ministrija turpināja darbu pie vīzu pārstāvības tīkla paplašināšanas, vienojoties ar vairākām dalībvalstīm par vīzu izsniegšanu uz Latviju tādās valstīs kā Kongo, Kirgizstāna, Brazīlija, Bulgārija, Kambodža, Laosa un Mjanma.

Latvijas simtgade

Ārlietu dienests ir uzsācis darbu, lai nodrošinātu Latvijas simtgades atzīmēšanu ārvalstīs. Lai stiprinātu visaptverošu un pozitīvu priekšstatu par Latviju starptautiskajā vidē, Ārlietu ministrija ir noteikusi trīs tematiskos virzienus, kuros strādās Latvijas vēstniecības - **ilgtspējīga Latvijas nākotne, Latvijas kā kultūras lielvalsts svinēšana, Latvijas un latviešu devums pasaulei**. Uz **ilgtspējīgu nākotni** būs orientētas vēstniecību organizētās konferences, diskusijas, semināri par mūsu valstij svarīgām tēmām ārpolitikā, drošības politikā, ES attīstībā, kā arī tiks skaidroti Latvijas vēstures un valstiskuma jautājumi. Latvija tiks popularizēta kā perspektīvs sadarbības partneris ekonomikā, tūrismā, izglītībā u.c. jomās. Ar kultūras programmu

tiks svinēta valsts simtgade un apliecināta **Latvija kā kultūras lielvalsts** Eiropā un citur pasaulē. Trešās tematiskās prioritātes ietvaros vēstniecības sadarbībā ar vietējām latviešu diasporām un citiem sadarbības partneriem centīsies **atgādināt un iemūžināt** latviešu piemiņu ārvalstīs, kā arī Latvijas un latviešu vēsturisko un mūsdienu devumu konkrētu valstu attīstībā.

Nobeigums

2015. gadā un iepriekšējos gados Latvijas ārpolitikas ritms un darba kārtība tika pakļauti uzdevumam - sagatavot un novadīt mūsu valsts pirmo prezidentūru Eiropas Savienībā. Šī uzdevuma veiksmīgā izpilde noslēdz pirms divdesmit gadiem iesāktu Latvijas eirointegrācijas procesu, nostiprina valsts eiropeisko identitāti, iezīmē jaunu posmu Latvijas ārpolitikā. Nākamo gadu uzdevums būs izmantot prezidentūras laikā iegūto pieredzi un starptautisko autoritāti, lai gādātu par mūsu valsts nacionālajām interesēm. Ārlietu ministrija, izmantojot prezidentūras ES laikā gūto pieredzi, turpinās sadarbību ar partneriem (sociālie partneri, NVO, akadēmiskās aprindas) pie tālākas Latvijas ārpolitisko interešu formulēšanas vidējā termiņa perspektīvā.

Pēdējo gadu drošības izaicinājumi Eiropā un pasaulē ir pamudinājuši Latviju būtiski stiprināt savu ieguldījumu NATO kolektīvajā aizsardzībā, apliecinot mūsu valsts briedumu un gatavību uzņemties atbildību par drošību mūsu reģionā un pasaulē. Svarīgi ir apzināties, ka Latvija vairs nav “jaunā ES un NATO dalībvalsts”, bet gan pilntiesīga šo organizāciju dalībniece un atbildīga transatlantiskā sabiedrotā.

2016. gads iezīmēs noslēdzošo posmu Latvijas iestāšanās procesā OECD. Dalība šajā organizācijā sniedz iespēju veicināt mūsu valsts izaugsmi, labklājību un ilgtspējīgu attīstību, ieņemot vietu globālajā ekonomikā starp demokrātiskajām valstīm ar modernām tirgus ekonomikām.

Šie integrācijas procesi rada labvēlīgus priekšnosacījumus Latvijai, lai efektīvi reaģētu uz globālās un reģionālās drošības izaicinājumiem mainīgajā starptautiskajā vidē. Starp šādiem izaicinājumiem turpmākajos gados kā īpaši svarīgi jāizceļ cīņa ar starptautisko terorismu, Sīrijas konflikta noregulēšana, migrācijas krīzes pārvarēšana, ES ārējo robežu drošības stiprināšana, stabilitātes veicināšana ES kaimiņu reģionā un ekonomiskās izaugsmes nodrošināšana eirozonā. Lai efektīvi sasniegtu savus mērķus, Latvijai ir jāapliecina sevi kā atbildīgu un nobriedušu starptautiskās sabiedrības locekli, arvien vairāk proaktīvi iesaistoties pasaulē notiekošajos procesos.